

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAP

A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI MELLEKLETE.

SUNDAY MAGAZINE

of the oldest established and largest Hungarian Paper in the United States.

Editor COL. ANDREW CSERNA, szerkesztő.

Edited and Published at Szerkesztőség és kiadóhivatal
700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO.

XXXI. VOL. FEBRUÁR 23, 1923. NO. 8.

George Washington

vezetése alatt vitta ki az amerikai nép függetlenségét. Az ő vezetése alatt sikerült az amerikai népnek elszakadni Angliától, megszüntetni az angol kizsákmányolást és megvetni az alapját annak a lehetőségnek, hogy az amerikai nemzet kifejlődhessék, hogy az amerikai nemzet világtörténelmi hívatását teljesíthesse.

GEORGE WASHINGTON volt az, aki megadta a lehetőséget az amerikai népnek arra, hogy nemzeté fejlődhesse, aki megadta az alapot arra, hogy az amerikai nép önmaga nyithassa meg a civilizációnak utjait a nagy nyugat felé, aki megadta a lehetőséget annak, hogy a vad prairieken, a száguldó bölények és vadász indiánok végtelen birodalmában megindulhasson a teremtő, az alkotó civilizáció.

Az ő világtörténelmi jelentősége abban áll, hogy ő tette lehetővé Amerika, a modern értelemben vett Amerika kifejlődését. Az ő működése vetette meg az alapját annak, hogy Amerikában ma a gyárkéményeknek milliói füstölögnek, hogy öntöző csatornák szelik át a végtelen prairieket, hogy mindenütt megindult, illetve megindul a kultiváció, hogy Amerika a gazdagságnak, a jólétnek soha nem álmódott mennyiségű eszközeivel áraszthatja el az emberiséget.

Az ő világtörténelmi jelentőségét biztosítja az is, hogy ő volt az, akinek működése, akinek vezetése lehetővé tette azt, hogy a világ minden tájáról összesereglett emberönből az amerikai nép kifejlődhessék, a maga karakterisztikumával, a maga vérré vált demokráciájával, a maga jellegzetes gondolkodásával, derült, optimisztikus világnézetével, egyenes őszinteségével, szinte naiv hitével és, ami legfőbb, elemi erővel megnyilvánuló alkotó tettekkészségével.

Az amerikai nemzet kifejlődhetésénél feltétlenül szükség volt a szabad levegőre, feltétlenül szükség volt a járomból való felszabadulásra, feltétlenül szükség volt az idegen befolyásoknak, az idegen, önző befolyásoknak megszüntetésére. És mindezeket Washington vezetése alatt sikerült kivívni és mindezekért George Washington fejét övezi, joggal, babékoszorúval a világtörténelem.

MOST, amikor az óvilág kulturáját, sok évezredes kulturális vezérszerepét a nagy világháború következtében végveszély fenyegeti, amikor recseg-ropog minden egyes pillére az óvilág civilizációjának, amikor veszélyben látszik forogni mindaz a kulturális érték, amelyet az emberiség megalakított, amikor az egész világ vágyva néz Amerikára, mint az új Megváltóra, hogy kivezesse a sötétségből ismét az emberiséget, kétszeresen hatalmasnak, fontosnak kell, hogy feltűnjék előttünk George Washingtonnak,

az amerikai nemzet atyjának alakja, mert mindezeket az ő működése tette lehetővé, mert mindezeket csakis az ő sikerei biztosíthatták.

AZ óvilág eszmeköre mindjobban ködfátyolba burkolódik. Az óvilág érzésvilága mind khaotikusabbá válik és mindinkább nyilvánvaló lesz az, hogy azé az eszmeköre, azé az érzésvilága a kulturális jövő, amelyet Amerika képvisel és képvisel. Ma már mindenki, aki gondolkodni tud, tudja, érzi, hogy Amerika van hivatva irányítani az emberiség új civilizációját. Szóval Amerika mindjobban rányomja a maga bélyegét az egész világra. Mindez pedig lehetetlen lett volna akkor, ha George Washington le nem győzte volna az angolokat, ha hazáját fel nem szabadította volna.

NEMCSAK az amerikai nemzet, hanem az egész emberiség ünnepe tehát Washington napja. Ő volt a végzet kismélt eszköze arra, hogy megvesse a világ új civilizációjának alapját.

A történelmi nagyságok

megítélésében mindig erősen figyelembe kell vennünk azokat a vonásokat is, amelyeket kimondottan emberi tulajdonságoknak lehet nevezni. A tényállás az, hogy az a történelmi könyv, amely a történelmi nagyságokban csak isteneket lát, semmiesetre sem jó. Már csak azért sem, mert fölöslegesen romantikus és hazug képzeteket vált ki az olvasóból, a tanulóból s a cél, ha őszintén kezeljük ezt a kérdést, mégis csak az, hogy megfelelően, amennyire lehetséges, hű képet nyerjünk arról a történelmi nagyságról, aki iránt történetesen érdeklődünk.

MINDEZT pedig szükségesnek tartottuk megjegyezni abból az alkalomból, hogy újra ünnepeljük George Washington születésnapját. Nem lenne ez az ünnep méltó hozzá, ha kizárólag szentimentális cafranggal ruháznók fel az emléket. Hogy kellőképpen értékelhessük, az embert is kell látnunk benne, még pedig azt az embert, akinek nemcsak államférfiúi tulajdonságai voltak, amelyek őt a világ legnagyobbjai sorába helyezték, hanem gyöngéd, megértő, a szegények, a nélkülözők, a mellőzöttek iránt megértéssel és rokonszenvvel viseltető szíve is volt.

VALAKI lehet kiváló hadvezér s mégsem tud igazi, emberséges érdeklődést kiváltania, mert emberi tulajdonságai esetleg tulságosan gyarlók voltak. Valaki, mint uralkodó hozzájárulhatott ahhoz, hogy országát na-

A kuruc költészet gyöngyszemeiből

Boldogtalan sorsa siralmas életnek,
Arad napról-napra gyötrelme szívemnek,
Nem vicrad fel soha vig napja életnek —
Igy lesz látom vége az én életnek!

Szerencsétlen voltam holtnagig siratom,
Míg gyász, melyet visel szívem, ha fontalom,
Egész életmet, hogyha megmondolom:
Nem egyéb, csak sirás, bánatos buhalom.

Az én állapotom fádelem, reményesség,
Szerencsém állása reménytelen kétség,
Sok súlyos próbákkal elegyes, nincs mentesség,
Jaj egész életmet csak szerencsétlenség!

Az én szerencsémét szelvések találták,
Tűtves ellenségim utaimat állják,
Az én életmet vajjon nem szajniják?!
Kiknek nem vétettem, azok ostromlajak.

HAFIZ AKTUÁLIS STRÓFÁI

Aki első voltál
A harcban, békében,
Aki első voltál
Véréid szívében,
Washington szelleme
Te kellesz ma nekünk,
Népjogok harcosa
Ma téged idézünk...!

Felidéz a bányá,
Gyárkémények füstje,
Amerika híres
Népolvasztó üstje.
Felidéz a prérrik
Buzatermő tája,
Arizona, Texas
Sok ezernyi nyája...

Rengeteg gyümölcse
Californiának,
Rengeteg vasérc
Nagy tavak honának.
Felidéz hatalmas,
Szabad, büszke kormány,
Csillagásvos zászló
Tengerhajók ormán...!

Te vagy a gazdagság
Fénye, ragyogása,
Homesteadoknak boldog
Szíve dobbanása...
Megalapoztál egy
Új, csodás világot...
Emléked Washington
Legyen százszor áldott...!

gyítsa, de szívvél, lélekkel még sem lehet megemlékezni róla, mert emberi tulajdonságai nem voltak olyanok, hogy emléket a szívből lehetne elrejtetni. Ezek a történelmi nagyságok problematikusak; olyanok, hogy talán tisztelettel, érdeklődéssel és értékeléssel viseltetünk irántuk, azonban a szívünk közvetlen melegét nem tudjuk nekik juttatni.

EZ a tényállás s annál nagyobb, annál őszintébb örömeinkre szolgál az, ha egy olyan történelmi nagyságról emlékezhetünk meg, mint amilyen George Washington s róla megemlékezve utalhatunk azokra a kiváló emberi, azokra a nagyszerű lelki tulajdonságokra is, amelyekkel az amerikai "nemzet atyja" rendelkezett. Nekünk, akik idevándoroltunk messzi országból s akik arra törekszünk, hogy mennél jobban, mennél érdemlegesebben értjük meg ennek az országnak elveit, intézményeit, morálját és szokásait, jól esik arra gondolnunk, hogy az amerikai történelem egyik legjelentékenyebb nagysága olyan emberi karakter volt, mint amilyennek George Washington bizonyult.

MENNÉL jobban ismerkedünk meg az amerikai történelemmel, mennél inkább látjuk meg az emberi értéket az amerikai történelmi nagyságokban, a George Washingtonhoz, a Thomas Jeffersonhoz és az Abraham Lincolnhoz hasonló nagyságokban, annál közelebbnek érezzük magunkhoz ennek az országnak a szívet s annál szervezesebb, melegebb összeköttetésben áll a mi szívünk is ezzel az országgal. Az ilyen fontos alkalommal, mint amilyen George Washington születésének évfordulója, jó lesz emlékezetünkbe vévni azokat az igazán kiváló emberi tulajdonságokat is, amelyek az amerikai történelmi nagyságokat jellemzik.

A

Igen ténnyén sődjennkosok Yorkban deznck csapat den vár pártit, rendkiv

kiváló...
jék...
el az...
törté...
gura...
lylja...
mint...
támas...
lyt...
g...
haj...

rendkív...
tétet...
szórák...
S val...
játék...
más tén...
játssza...
a kuz...
szerint...
kugliza...
fejlesz...
Az emb...
golyók...
ugy j...
mint k...
ritkán...
rint v...
esakug...
szerint...
szóval...
számá...

A leg...
április...
ötös...
gyakor...
hónap...
York k...
ában k...
álland...
vagyis...
érdekel...
számá...
egy...
tan egy...
például...
meg...
osztály...
feltűn...
pat, am...

A legmulatságosabb sport arany szabályai

Igen sok ember, aki tekintélyes hasra tekint alá, gondolt már arra, hogy belefog a kuglizásba. — A soványak szintén gyakran gondolnak arra, hogy valamiképpen megerősödjenek. — Ennek az eredménye azután az új kuglijátékosok számának napról-napra való szaporodása. — New Yorkban áprilisban Metropolitan kugliversenyt rendeznek, amelyre már eddig is 350 ötös és 1.500 kettes csapat nevezett be. — Emellett csaknem minden városban és községben állandóak a kuglipártik és versenyek. — Mik a kuglijáték rendkívüli népszerűségének okai? — Mik a helyes kuglijáték feltételei?

UGLIZÁSNAL többet lehet nevetni, mint az összes többi sportoknál együttvéve. Az ember teljes erejével előrehalad, hirtelenül megtorpan a határvonalnál s azután hatalmas lendülettel nekigurítja a pályának a tizenhat fontos golyót. Sokan rend-

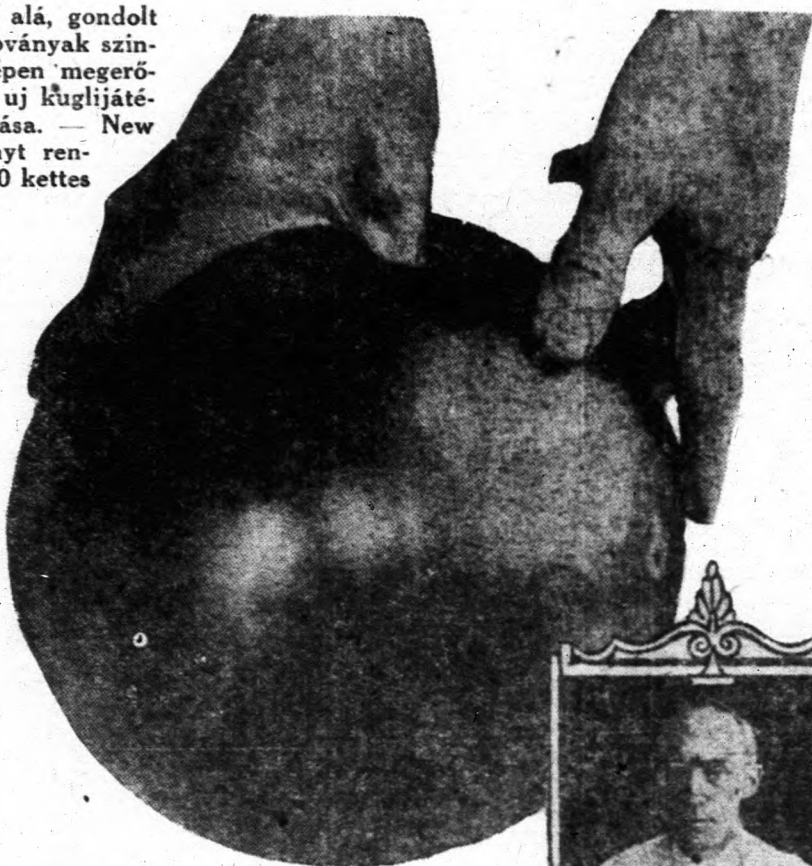
kívüli ügyességgel csinálják mindezt, de képzeljük el az ügyefogyott amatőrt. Istenien kómikus figyeli ő, amint összegabalyítja lábait, a mint ide-oda táncol, a golyót vak kétségbeesésben elhajítja s azu-

tán, a legtöbbször, a bakuk útána. Mindenkinek gyönyörűséget szerez ez a látvány és különösen amatőröknek, akik nem jobbak a látványosság szerzőjénél. Ez a kuglizás

rendkívüli népszerűségének egyik oka. A játékosok nagy esomé kezdő üzlet és ezek egymást szórakoztatják lehetetlen ügyefogyottságukkal. S valóban, a kezdő több szórakozást nyer a játékból, mint a gyakorlott. Természetesen más tényezők is játszanak közre a kuglijáték népszerűségében. A kuglizás óriási fejlődést a testet. Az ember súlyos golyókkal éppúgy játszhatja, mint könnyűekkel. Az ember gyakran, vagy ritkán hajthatja a golyókat s tetszése szerint változtathatja a játék tempóját. A gyenge csakugy játszhatja, mint az erős, az idősebb csakugy, mint a fiatal. A jobb kuglizók rendszerint középkorú férfiak. A kuglizás, egy szóval, ideális játék, a férfiak nagy tömegei számára.

A legközelebbi new yorki kugli verseny áprilisban fog lefolyni. Már eddig is 350 ötös és 1.500 kettes csapat nevezett be és gyakorlatozik a versenyre. A verseny egy hónapiig fog tartani s el fogja dönteni New York kuglibajnokságát. New Yorkban magában körülbelül száz "kuglizó liga" játszik állandóan. Ezek leginkább társulatok ligái, vagyis olyan ligák, amelyeket, nagy üzleti érdekeltiségek szerveztek meg alkalmazottaik számára. Az egyes ligákban az üzleti ház egyes szakosztályainak csapatai játszanak azután egymás ellen. A National City Bank, például, husz csapatból álló ligát szervezett meg. Legutóbb folyt le a hitel és külföldi osztály csapatainak versenye, amely méltó feltűnést keltett kuglizó körökben. Az a csapat, amely megnyerte egy üzleti ház bajnok-

ságát összekerül a többi üzleti házak bajnokesapataival. A bajnok társulati csapatok vesznek részt a Metropolitan versenyben. A legtöbb ligát csak újonnan szervezték meg s a new yorki kuglizók többsége voltaképpen nem régen kezdett játszani.

Természetesen nemcsak New Yorkban, de a nagy városokban és a kis községekben egyre inkább szaporodik a kugli játékosok száma. A sport nagyarányú fejlődésének kibontakozásánál épp ezért talán nem egészen időszerűtlen azoknak a szabályoknak felsorolása, amelyeknek szem előtt való tartása, kellő gyakorlat mellett, jó kugli játékosá teheti az embert. A szabályok pontos betartása talán kevésbé mulatságossá fogja tenni a játékot, de ezzel szemben meg fogja javítani a játékosok minőségét.

A legtöbb kuglizó csak rövid utat fut meg, mielőtt a golyót elhajítaná a bábuk felé. Ez erősebb lendülettel kölcsönöz hajításuknak. A kezdő, rendszerint, erős vonzódást érez a hosszú távfutás iránt. Legjobban szeretne végigrohanni az utcán egészen a határvonalig, hogy elhajítsa golyóját. Nos, a kezdő játékosnak legnagyobb hiánya a lábtechnikája fogyatékosága. Az amatőr még ha lépésben is balad fel a határvonalig, nem igen tudja, hogy hogyan álljon meg a vonalon úgy, hogy a lábai szilárdan álljanak a földön s hogy testének helyzete alkalmas legyen a hajításra. Természetesen ő ragaszkodik ahhoz, hogy látványos futást rendezzen. S ekkor természetesen tulságosan heves-séggel dobja el golyóját. Csak nagy nehézségek árán tud megállni a vonalon s rendszerint a hajításnál az egyik lába a levegőben van. S ekkor nagyobb valószínűsége van annak, hogy ő fog el-élni, mint valamelyik bábu. Szabálynak kell venni így, hogy teljesen elegendő három-öt lépést futni a vonalig.

Ha azután a kezdő már lemondott a hosszú távfutásról, akkor megkezdheti lábtechnikájának kifejlesztését. Néhány tucatszor el kell szaladni a vonalig, anélkül, hogy a golyót elhajítaná az ember. Emellett könnyedén kell kezelni az egésztestet, s a vonalnál gondosan össze kell hangolni a lábmozdulatokat a karok mozgulataival. A test helyzete a hajításnál a következő kell, hogy legyen: Bal láb előre, lábak szétterpesztve, térdek meghajítva és a derekat egyenesen tartva. A golyónak esattanással kell érnie a földet. Ha az ember ezt már eléggé begyakorolta és a lábtechnikáját jól kifejlesztette, akkor megvetette a jó kuglizás alapját.

Szem előtt kell tartani, hogy a kuglijátékos nem Herkules és nem is ágyu. A játék célja nem az, hogy az ember a golyót a pályán túl elhajítsa. A kuglizók uralkodó hibája a tulságos (Folytatás a 15-ik oldalon.)

ABRAHAM LINCOLN

THE LAWYER

(Sixth Installment.)

UNLUCKY as Lincoln's attempt at store-keeping had been, it served one good purpose. Indeed, in a way it may be said to have determined his whole future career. He had had a hard struggle to decide between becoming a blacksmith or a lawyer; and when chance seemed to offer a middle course, and he tried to be a merchant, the wish to study law had certainly not faded from his mind.

There is a story that while cleaning up the store, he came upon a barrel which contained, among a lot of forgotten rubbish, some stray volumes of Blackstone's "Commentaries," and that this lucky find still further quickened his interest in the law. Whether this tale be true or not it seems certain that during the time the store was running its downward course from bad to worse, he devoted a large part of his too abundant leisure to reading and study of various kinds. People who knew him then have told how he would lie for hours under a great oak-tree that grew just outside the store door, poring over his book.

Lincoln's habit of reading was still further encouraged by his being appointed postmaster of New Salem on May 7, 1833, an office he held for about three years—until New Salem grew too small to have a postoffice of its own, and the mail was sent to a neighboring town. The office was so insignificant that according to popular fable it had no fixed abiding-place, Lincoln being supposed to carry it about with him in his hat! It was, however, large enough to bring him a certain amount of consideration, and, what pleased him still better, plenty of newspapers to read—newspapers that just then were full of the exciting debates of Clay and Webster, and other great men in Congress.

Soon after he was raised to the dignity of postmaster another piece of good fortune came in his way. Sangamon County covered a territory some forty miles long by fifty wide, and almost every citizen in it seemed intent on buying or selling land, laying out new roads, or locating some future city. John Calhoun, the county surveyor, therefore, found himself with far more work than he could personally attend to, and had to appoint deputies to assist him. Learning the high esteem in which Lincoln was held by the people of New Salem, he wisely concluded to make him a deputy, although they differed in politics. It was a flattering offer, and Lincoln accepted gladly. Of course he knew almost nothing about surveying. The surveyor, who was a man of talent and education, not only gave Lincoln appointment, but, it is said, lent him the book in which to study the art. Lincoln carried the book to his friend Mentor Graham, and "went at it" to such purpose that in six weeks he was ready to begin the practice of his new profession. Like Washington, who, it will be remembered, followed the same calling in his youth, he became an excellent surveyor.

Lincoln's store had by this time "winked out," to use his own quaint phrase; and although the surveying and his post-office supplied his daily needs, they left absolutely nothing toward paying his "National Debt." Some of his creditors began to get uneasy, and in the latter part of 1834 a man named Van Bergen, who held one of the Lincoln-Berry notes, refusing to trust him any longer, had his horse, saddle, and surveying-instruments seized by the sheriff and sold at public auction, thus sweeping away the means by which, as he said, he "procured bread and kept soul and body together." Even in this strait his known honesty proved his salvation. Out of pure friendliness, James Short bought in the property and gave it back to the young surveyor, allowing him time to repay.

It took Lincoln seventeen years to get rid of his troublesome "National Debt," the last instalment not being paid until after his return from his term of service in Congress at Washington; but it was these seventeen years of industry, rigid economy, and unflinching fidelity to his promises that earned for him the title of "Honest Old Abe."

During all this time of trial and disappointment he never lost him courage, his steady, persevering industry, or his determination to succeed. He was not too proud to accept any honest employment that offered itself. He would go into the harvest-field and work there when other tasks were not pressing, or use his clerical hand to straighten up a neglected ledger; and his lively humor, as well as his industry, made him a welcome guest at any farm-house in the county. Whatever he might be doing, he was never too busy to help a neighbor. His strong arm was always at the service of the poor and needy.

(To be continued.)

AZ ÜGYVÉD

(Hatodik folytatás.)

BARMÉNNYIRE rosszul végződött is Lincoln törekvése az üzleti életben, egy előnyös célt mégis szolgált. Sőt azt lehetne mondani, hogy ugyszólván befolyásolta egész jövőjét. Nagy és nehéz küzdelmet kellett folytatnia magával annak eldöntésében, hogy kovács legyen-e, avagy pedig ügyvéd; s mialatt az alkalom egy középutat szemelt ki a részére, a kereskedői foglalkozást, az a vágya, hogy jogot tanuljon, nem hagyta cserben.

Azt beszélik, hogy mialatt üzletét tisztogatta, a sok elfelejtett holmi között egy hordóra talált, a melyben Blackstone "Commentaries" című könyvére bukkan s ez a szerencsés felfedezés még inkább felkeltette benne az érdeklődést a jog iránt. Hogy ez a történet igaz-e, vagy sem, azt nem lehet tudni, annyi azonban bizonyos, hogy azalatt az idő alatt, míg üzlete bukófélben volt, mindig talált megfelelő időt arra, hogy tanuljon, hogy ismereteit gyarapítsa. Emberek, akik ebben az időtájban ismerték, mesélték, hogy miként feküdt órákon át egy tölgyfa tövében, amely az üzlet előtt állott s szorgalmasan lapozgatott a könyvében.

Lincoln olvasási kedvét még inkább fokozta az a körülmény, hogy 1833. május hetedikén kinevezték postamesternek New Salemben s ezt a tisztséget vagy három esztendőig töltötte be. Mindaddig töltötte be ezt az állást, amíg New Salem annyira összezsugorodott, hogy postairodát nem tudott fenntartani s a postaügyeket egy szomszéd városkában intézték el. A posta annyira jelentéktelen volt, hogy hirszerint nem is volt állandó helye; hanem a postát kalapjában hordta szét Lincoln. Mindamellett annyira jelentékeny volt, hogy állása következtében bizonyos tiszteletnek örvendett s amellett újságokhoz jutott, amelyek rendkívül érdekelték s amelyek hasábjában számoltak be a Clay és Webster között lefolyó vitákról a kongresszusban.

Nemsokára azután, hogy kinevezték postamesternek, egyéb szerencse is futott az útjára. Sangamon megye területe vagy negyven mértföld hosszúságú volt és ötven mértföld szélességű s ugyszólván minden polgára azon volt, hogy

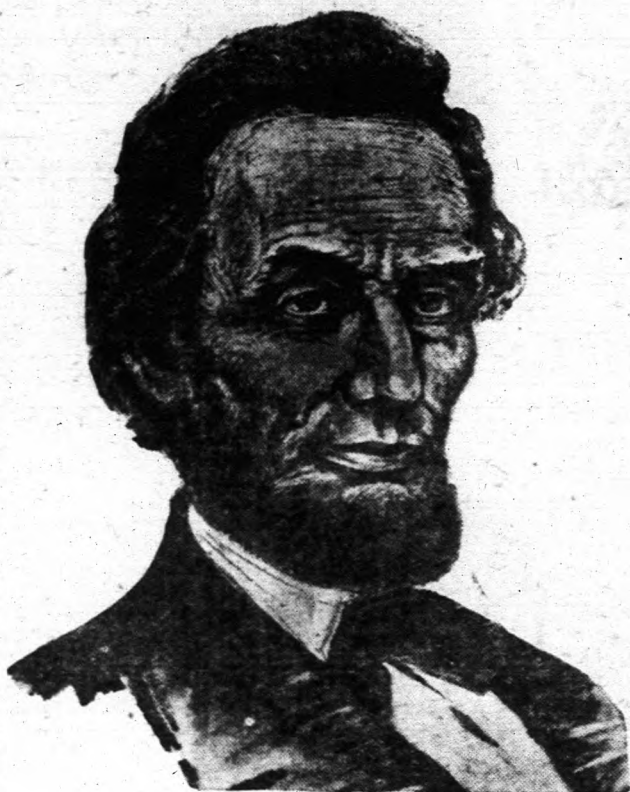
telket adjon el vagy vegyen, új utak tervét dolgozták ki, új városok tervezetét. Ennélfogva John Calhounnak, az utbiztosnak, sokkal több dolga volt, mint amennyit személyesen elvégezhetett s szüksége volt segítő társakra. Tudomást szerezvén arról, hogy New Salem népe mennyire tisztéli Lincolnt, bölcsen arra határozta el magát, hogy kinevezi deputynak, habár politikai véleményükben eltértek egymástól. Hízlegő ajánlat volt és Lincoln örömmel elfogadta. Persze alig tudott valamit is erről a munkáról, amelyet elvégzendő volt, de azért mégis belefogott a munkába. Az utbiztos, aki tehetséges ember volt, nemcsak megbizta ezzel a munkakörrel Lincolnt, hanem könyvet is adott neki, úgy hogy a megfelelő ismereteket elsajátíthassa. Lincoln elvitte a könyvet barátjához, Mentor Grahamhoz s annyira tanult, hogy hat hét leforgása alatt már hozzákezdhetett új munkaköre betöltéséhez. Washingtonhoz hasonlóan, aki fiatal éveiben hasonló pályát töltött be, nagyszerű "surveyor" lett.

Lincoln üzlete ezidőtájt már nagyon rosszul állt s habár új munkája s postamesteri állása elegendő volt arra, hogy ebből a jövedelméből mindennapi szükségletét fedezze, annyi pénze nem volt, hogy ugynevezett "nemzeti adósságát" törlessze. Hitelezői közül többen zaklatni kezdték s 1834-ben egy Van Bergen nevű hitelező, miután már megszűnt bizni benne, lovát, nyergét és munkaszerszámaikat lefoglalta s nyilvános árverésen eladta, ily módon megfosztván Lincolnt az eszközöktől, amelyek segítségével, ahogy ő maga mondotta, "kenyérhez jutott s lelkét-testét rendben tudta tartani." De balsorsában is segítségére volt becsületessége. Tisztán barátságából egy Jams Short nevű ember megvette Lincoln szerszámaikat s azokat visszaszámaztatta hozzá, megengedvén neki, hogy akkor fizessen, amikor tud.

Eltartott tizenhét esztendőig, amíg Lincoln "nemzeti adósságát" le tudta törleszteni, az utolsó részt akkor törlesztve, amikor első kongresszusi terminusa lejárt; de az a tizenhét esztendő becsületesség, őszinteség és szívósság volt az, amely azt eredményezte, hogy Lincolnt Honest Old Abe-nek nevezték.

Mindeme nehéz és keserves időkben sohasem vesztette el lelki erejét, bátorságát, szívósságát s azt az elhatározását, hogy munkáját sikernek kell koronáznia. Nem volt annyira büszke, hogy ne fogadott volna el bármilyen kínáló munkalehetőséget, amely tisztességes volt. Elment a szántóföldekre s ott dolgozott, amikor egyéb sürgős dolga nem volt, hogy egy rendetlen üzleti könyvét rendbe hozzon; s vidámsága, eleveensége következtében természetesen minden farmházban szívesen láták. Bármennyire el is volt foglalva, arra mindig volt érkezése, hogy máson is segítsen. Mindig rendelkezésére áll a szükségét szenvedő szegényeknek.

(Folytatása következik.)

A

Elon-
lás ko
Hogy
torlás

ELON...
iroja,
rettel
sportok
Ezen a
sörang
ország
szerző
jelenik
mely a
Az alab
ból a ha
a vitor
A vito
szerző
sonlt
sportok
A jón
szí, ur
csolya
az a cs
nyujtat
hogy az
gos vito
bóc, a la
csolyak
pét.

Az is
kedve
mincot
sággal
nagyob
bán soha

A vito
kalta
szállit

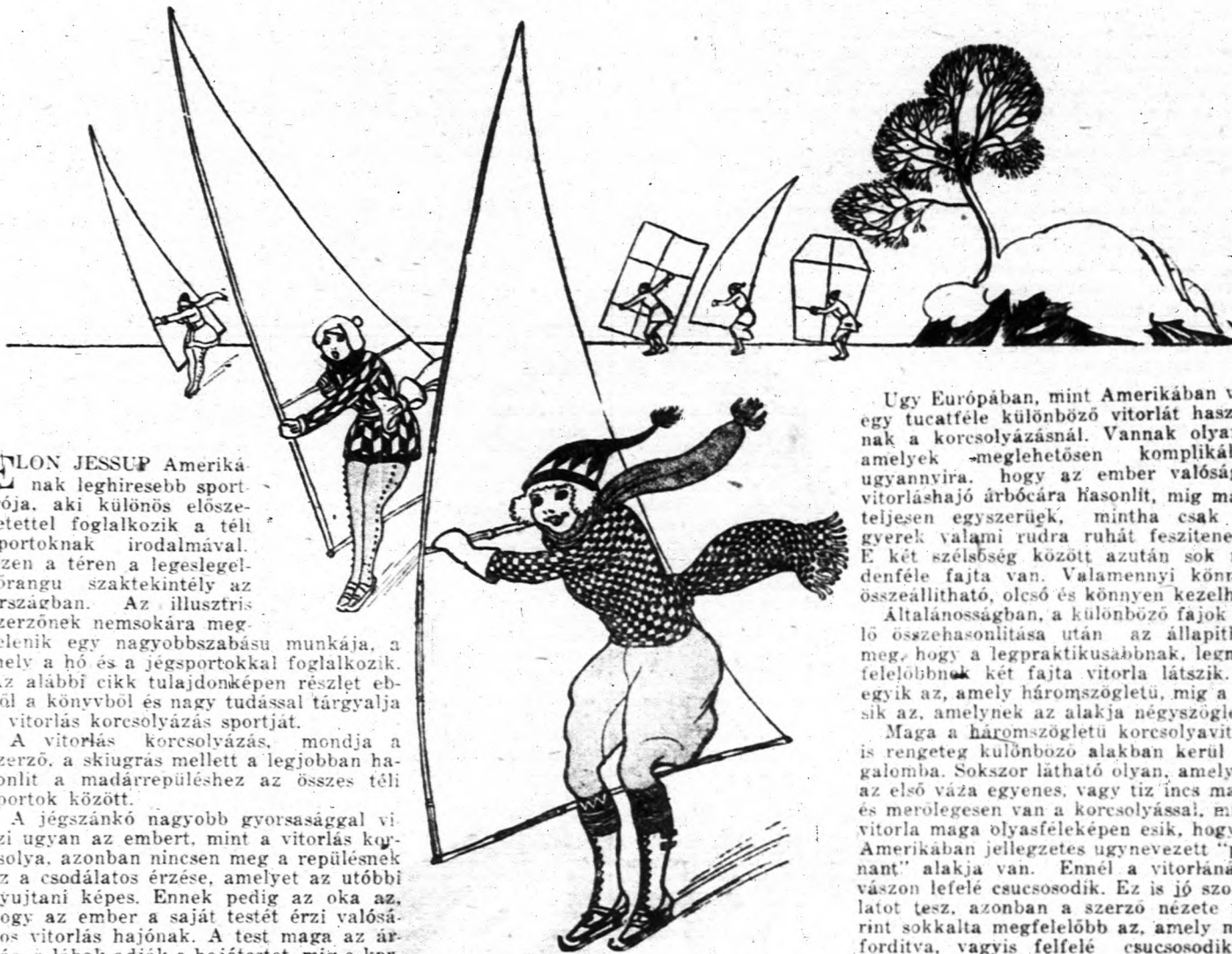
Amik
eleg er
másikon
egyik h
ben a v
nagyon
vele ma
séggel
gunkkal
ugy oss
egy ren
ennek a
hogy ne
nünk a
denki, a
képen is
elszóra

A vito
szüksé
legyen
bizony
alapos
gednük
koresol
sokan,
mondhat
bizony
gyorsan
nem m
irányba
akar.

Mind
a körm
koresol
hegyes
ugyan
fordulat
koresol

A VITORLÁS KORCSOLYÁZÁS

Elon Jessup Amerikaszerte híres sportszakértőnek, a téli sportok írójának szakvéleménye a vitorlás korcsolyázás sportjáról. — A különböző vitorlafajok. — Hogyan kell kezelni a vitorlákat? — Hogyan kell kormányozni őket? — Milyen gyakorlat szükséges a vitorlás korcsolyázáshoz? — A vitorlás korcsolya és a ski-ugrás az összes téli sportok között leginkább adja azt az érzést, mintha az ember madárként repülne a levegőben.

ELON JESSUP Amerikának leghíresebb sportírója, aki különös előszerepettel foglalkozik a téli sportoknak írodalmával. Ezen a téren a legesleges rangú szaktekintély az országban. Az illusztráció szerzőnek nemsokára megjelenik egy nagyobb szabású munkája, amely a hó és a jégsportokkal foglalkozik. Az alábbi cikk tulajdonképpen részlet ebből a könyvből és nagy tudással tárgyalja a vitorlás korcsolyázás sportját.

A vitorlás korcsolyázás, mondja a szerző, a skiugrás mellett a legjobban hasonlít a madárrepüléshez az összes téli sportok között.

A jégszánkó nagyobb gyorsasággal viszi ugyan az embert, mint a vitorlás korcsolya, azonban nincsen meg a repülésnek az a csodálatos érzése, amelyet az utóbbi nyújtani képes. Ennek pedig az oka az, hogy az ember a saját testét érzi valóságos vitorlás hajónak. A test maga az árbóc, a lábak adják a hajótestet, míg a korcsolyák végzik a kormánylapátnak szerepét.

Az igen egyszerű vitorlás korcsolya, kedvező szelek mellett, óránkénti harmincöt, sőt negyven mértföldes gyorsasággal is viszi az embert. Már pedig ennél nagyobb gyorsaságot az ember a saját lábán sohasem tud kifejteni.

A vitorlás korcsolya természetesen sokkalta olcsóbb, egyszerűbb és könnyebben szállítható, mint a jégi szánkó.

Amikor az egyik tavon, vagy vizen nem elég erős a jég, bizonyára elég erős egy másikon. A jégi szánkót nehezen lehetne egyik helyről a másikra szállítani, ellenben a vitorlát és a korcsolyákat szállítani nagyon egyszerű: Ha azután kimulattuk vele magunkat, a legnagyobb egyszerűséggel göngyöltjük össze és visszük magunkkal haza. Tíz láb hosszú feszítőnadrát úgy össze lehet tenni, hogy nem nagyobb egy rendes halászhorog-botnál. Emellett ennek a sportnak az az előnye is megvan, hogy nem szükséges jó korcsolyásnak lennünk ahhoz, hogy élvezni tudjuk. Mindenki, akár fiatal, akár öreg, ha némiképpen is biztosan áll a jégen, nagyszerűen elszórakozhatik vele.

A vitorlás korcsolyázás sportjához nem szükséges az, hogy kellő gyakorlatunk legyen a dologban: Viszont azonban az is bizonyos, hogy mindaddig, amíg a dolgot alaposan meg nem szoktuk, meg kell elégednünk azzal, ha mérsékeltébb szélben korcsolyázunk a vitorlával. Mert bizony sokan, akik először megpróbálták, megmondhatják, hogy odavágták a partnak, bizonyítva azt, hogy a vitorlás korcsolya gyorsan viszi ugyan az embert, azonban nem mindig szükségképpen abban az irányban, amelyben az ember haladni akar.

Mindenekelőtt az szükséges, különösen a kormányzás szempontjából, hogy a korcsolya kerékorrú legyen, nem pedig hegyesorru. A vitorlás korcsolyázásnál ugyanis sokszor szükséges erős, hirtelen fordulatokat tenni, ami pedig hegyesorru korcsolyával meglehetősen nehéz és bi-

zonytalan. Akármilyen kerekorru közönséges vagy hockey korcsolya megfelelő erre a célra.

A lélekjelenlét is feltétlenül szükséges. Különösen ahhoz, hogy az ember egyszerűen ledobja a vitorlát és elfordul gyorsan, azonnal, amint látja, hogy a vitorla veszedelmesebb helyek felé viszi.

Ehhez pedig lélekjelenlét kell, mert az ember rendszerint ösztönyszerűen görcsösen kapaszkodik ahhoz, ami a kezében van, legyen ez pénztárca, életmentő öv, vagy korcsolyavitorla. A biztonságot az esetben, ha látjuk, hogy a vitorla már nem kormányozható, az adja meg, ha elég lélekjelenlétünk van ahhoz, hogy a vitorlát elhajítsuk. Ezért sohase használjunk olyan korcsolyavitorlát, amely hozzá van erősítve a karunkhoz, avagy a testünkhöz.

Amikor kellő erős szélben feltesszük a korcsolyavitorlát, egyet kell figyelembe vennünk és pedig azt, hogy ne álljunk, ne maradjunk egy helyben, hanem mozogjunk, még pedig lehető gyorsasággal. Aki már foglalkozott vitorlás csolnakkal, az nagyszerűen tudja az ott tapasztaltakat a vitorlás korcsolyára is alkalmazni, mert az elvek mindkét esetben ugyanazok. Azonban emellett szükségünk van bizonyos jégi ismeretekre is, olyanokra, amelyek a jégi szánkó vezetéséhez szükségesek. Így például a jégen lyukak, vajúások sok bajt okozhatnak, ha nem tudjuk azt, hogy legjobb keresztbe fogni őket, amikor is átsiklunk rajtuk, nem pedig hosszában, amikor felbukhatunk bennük. A jégszánkónál az ember alacsonyabban ül és nem igen látja ezeket a kisebb akadályokat. Ellenben a vitorlás korcsolyánál, amikor az ember állandóan áll, mindent nagyon jól láthat maga előtt.

A vitorlás korcsolya vezetésénél és irányításánál ugyanolyan elvek érvényesülnek, mint a kisebb vitorlás csolnakok hasonló kezelésénél, azonban vannak bizonyos különbségek, még pedig aszerint, hogy az ember a korcsolyázásnál kicsoda szabású vitorlát használ.

Ugy Európában, mint Amerikában vagy egy tucatféle különböző vitorlát használnak a korcsolyázásnál. Vannak olyanok, amelyek meglehetősen komplikáltak, ugyanakkor, hogy az ember valósággal vitorláshajó árbócára hasonlít, míg mások teljesen egyszerűek, mintha csak egy gyerek valami rudra ruhát feszítene ki. E két szélsőség között azután sok mindenféle fajta van. Valamennyi könnyen összeállítható, olcsó és könnyen kezelhető.

Általánosságban, a különböző fajokkel összehasonlítása után az állapítható meg, hogy a legraktikusabbnak, legmegfelelőbbnek két fajta vitorla látszik. Az egyik az, amely háromszögletű, míg a másik az, amelynek az alakja négyszögletes.

Maga a háromszögletű korcsolyavitorla is rengeteg különböző alakban kerül forgalomba. Sokszor látható olyan, amelynek az első váza egyenes, vagy tíz inches magas és merőlegesen van a korcsolyással, míg a vitorla maga olyasféle képen esik, hogy az Amerikában jellegzetes úgynevezett "pen-nant" alakja van. Ennél a vitorlánál a vászon lefelé csucosodik. Ez is jó szolgálatot tesz, azonban a szerző nézete szerint sokkalta megfelelőbb az, amely megfordítva, vagyis felfelé csucosodik és nagyban hasonlít a csolnak vitorlájához.

A különbség a kettő között az, hogy a vitorla belső váza hiányzik. Ehelyett van egy keresztirányú, amely a vállhoz simul és egy fogókészülék, amelyen fogózni lehet.

Ami a négyszögletes vitorlákat illeti, ezek inkább rombuszalakúak, mint négyszetalakúak. Ezek is nagyban hasonlítanak egyes vitorlások által gyakran használt vitorlafajokhoz, noha a korcsolyázás szükségleteinek megfelelően átalakítva.

A váza már komplikáltabb, mint a háromszögletű vitorláké, amint azt az ábrán látható fajok igazolják.

A fontos különbség a két fajta között a kormányzásban rejlik. A háromszög vitorlánál mindig ugyanazon az oldalon tartjuk a vitorlát, mi azt mutatja, hogy a kormányzás aképpen történik, hogy a vitorla lapját a szélirányban, avagy ellenkező irányban tartjuk.

Viszont a négyszögletes vitorla, tekintet nélkül, hogy honnan jön a szél, mindig a szél és a korcsolyázás között tartandó. Emellett négyszögletes vitorlával a kormányzás is sokkalta komplikáltabb, nem olyan egyszerű, mint háromszögletű vitorlával. A vitorla súlya a vállon nyugszik. A kormányzás úgy történik, hogy a vitorlát egyik vállról a másikra tesszük át, aszerint, amerre fordulni akarunk. Ehhez meglehetősen gyakorlat kell, noha a művelet egyszerűnek látszik.

Viszont a négyszögletes vitorlának előnye az, hogy az alakjánál fogva sokkalta nagyobb vitorlafelület használható, mint a háromszögletes vitorlánál. Az utóbbinál negyven négyzetláb vitorlafelület maximális. Ennél több már egyáltalán nem kezelhető.

A háromszögletű vitorla könnyebben állítható elő, azonban nem annyira biztos.

Ott, ahol hatalmas vízfelületek állanak rendelkezésre, egészségesebb, üdítőbb sportot a tél folyamán el sem lehet képzelni a vitorlás korcsolyánál. Egyszerű, nem drága sport és emellett olyan, amely öregnek, fiatalnak egyképpen gyönyörűséget okoz.

Óh, Mária Magdalena!

—Irta: Surányi Miklós

FERGETEGES, fagyos decem-beri este volt. A kis város apjára-nagyja bebújt a házakba, a keskeny, görbe, lejtős utcákon csak egy-két hazasiető árva lélek fagyoskodott. A városháza tornyában kilencet ütött az óra. — Ilyenkor az emberek a kályha mellett üldögélnek vagy az ebédlőben a nagy asztal körül, zöldernyős lámpa fényénél olvasgatják a hetilapokat.

Szemenyei doktor ur dideregve fordult be a Városház utába, kis legénylakása felé. Őt nem várta sem meleg szoba, sem zöldernyős lámpa alatt olvasgató család. Negyvenéves volt, ügyvéd, kisvárosi kapacitás, a kaszinó ügyésze, szegény, árva ördög, ideszakadt valahonnan a Felföldről, perirátokat gyártott, német könyveket olvasgatott és álmódzott egy téli estéről, meleg szobáról, ebédlőről, zöld lámpaernyő fényénél asztal fölé hajló fejekről: anya, apa, gyerekek, dr. Szemenyei Endre ügyvéd családjáról.

Még egy-két esztendei kuporgatás, reménykedés, agglegényvergődés után elmegy Berlinbe, a hol diákoskodott, megkeresi régi háziasszonyát, az özvegy tanácsosnét a Raab-utcában, megkérdezi a háziasszonyt, hogy eljönne-e vele Erdélybe, reméli, hogy Mária Magdalena még mindig szereti egy kisse.

Belépett a szobájába, gyertyát gyújtott, nagyot sóhajtott, hideg van, a kályha sötétén tángol, a kéményből fagyos légáram vág a szoba penészes, nedves levegőjébe: óh Mária Magdalena, ez is érted van, ez a fagyoskodás és mártíromság.

Doktor urat keresték, — szoltát a másik szobából az adótáros felesége, aki albirletben tartotta magánál Szemenyeit.

— Az ügyvéd boszusan dörmögött.

— A Dornbach báró inasa volt itt.

Az ügyvéd szeme felcsillant. A báró obskurus külön ember volt, piszkos jólétben élt az inasával kettesben, embereket elkerülve, titokzatos és rosszhírű magányban. A város végén lakott, a szőlőhegyek között egy vaskereskedő nagyszabású, ódon, titokzatos és rosszhírű villájában. Valahonnan Poroszországból került ide, már tizenöt esztendeje él itt,

de senki sem tudja, miféle ember, csak sejtik, hogy rengeteg vagyona lehet.

Szemenyei megörült a nagy kliens jelentkezésének. Fényes perköltség, munkadíj, költségmunka mosolygott feleje. — Mária Magdalena, egy nagy, talán döntő lépéssel közeledünk a boldogság felé!

— Halaszthatatlan sürgős ügyben kéreti magához a báró.

— Ilyen pokoli fergetegben? — szenvelgett az ügyvéd, mintha máris a költségszámlat és a honoráriumot akarná feleségizni. De aztán eszébe jutott, hogy ehhez az adótárnok feleségének semmi köze nincs.

— Azonnal. Egy percet se késlek, hagyta meg az inas.

— Haj, haj — sóhajtott tündető bosszúsággal, de belül reszketett a szíve, hamar csizmát húzott, kendőt csavart a nyakára, bárnyörbökécsket húzott a felöltője fölé, meleg szipkát nyomott a fejébe és vacsora nélkül, dideregve, fáradtan megindult a hegynek.

A házak előtt néha elvakantotta magát egy komondor. A kocsmák jégvirágos ablakán gáz és petróleumlámpa viláosság szűrődött át. Ha kinyit az ajtó, a bögő szomorú mormogása bugott ki az éjszakába. Egy lélek sem járt a szőlőhegyek felé. A városház órája messziről ütötte a tizedet.

— Hej, Mária Magdalena! A báró villája komor kötömgével feketén, lomhán, ijesztően feküdt a havon. Mint egy elátkozott kastély. A rásos kapu nyitva volt. Kutya nem szaladt eléje. Az ügyvéd bajszáról jeges csapok lógtak alá, de a szíve meleg volt. Sohasem vágyott így Mária Magdalénára.

Belépett az előcsarnokba. Csend. Jobbra-balra kopogtatott. Senki sem válaszolt. Bekecsét ledobta egy régi, faragott, vaspántos ládára. Köhécselt, tipegett, tapogott. A szél befútyult a kandalló kéményén. Az öreg báró éppen oly nyomorult árva ördög, mint én — gondolta magában — és találmra benyitott egy ajtón.

Sötét volt. Gyufát gyújtott és átbetorkált a szobán. Közben, hogy tolvajnak ne gondolják, harsány hangon jóesteket köszönt. A szobából egy másikba nyitott. Ott

egy ajtóhasádekon átszivárgó fény sugár mutatta az utat. Arrafelé tartott. Nagy, csillogószemű fehér macska ugrott fel a sötétből. Szemenyei hátra tántorodott. Elátkozott kastély, kísértetek, itt valami szerencsétlenség történt — vacogott a foga és imádkozni akart, de az ajka csak Mária Magdalena nevet mondogatta.

Végre megnyit az ajtó s a küszöbön a báró öreg inasa jelent meg. Magas, vállas, vöröshajszu alak. Szinte óriás. Rengeteg kezei a térdét csapkodták.

— Szemenyei Endre ügyvéd.

— Siessen, siessen, már két órája várjuk.

Az ügyvéd behajlongott a báró hálószobájába. Dornbach a titokzatos, a rosszhírű, a félelmetes nábob az ágyon feküdt, lehunyt szemmel, reszkető ajakkal, fehér csontos ujjával a paplant kaparszva.

— A báró ur végre idejött akar diktálni. Ott a papír, tinta, toll, pecsétviaszk.

— Esméletlenül van? — sutogta az ügyvéd hideglelős borzongással.

— Élek és eszennél vagyok — nyögött egy tulvilági hang az ágyból. Kongott, sirt, rekedt, türelmetlen fuldoklással a báró és rámutatott a szoba közepén álló nagy, kerek tölgyfaasztalra.

Az asztalon temérdek bankjegy, értékpapíros, ékszer, arany- és ezüstpézn garmadája hevert. Szemenyei Endrénél Mária Magdalena jutott az eszébe. Ennek a pénznek a fele, nem, a negyede, nem, a tizedrésze egy egész hosszú, boldog életre elegendő utra való volna. Ej, a keserves mindezt, milyen igazságtalan, ostoba és kegyetlen ez a felőlünk intézkedés Sors.

Az ügyvéd leült az asztalhoz, kezébe vette a tollat és fűlelt. Az agg báró kinosan zihált. Az inas a báró mellett állt, testének árnyéka félelmes, groteszk óriást rajzolt a falra. Szemenyei rábámult a báróra, aztán az óriásra, végül az árnyékra és azt gondolta, hogy egy kinyújtott ember mellett valami középkori hóhér áll.

A báró megszólalt: — Irja, ügyvéd ur! Én Dornbach Emil Kristóf... ahl... Ebben a pillanatban a báró

hőgött egyet, a teste felemelkedett a párnákról, levegő után kapkodott csontos, fehér kezével, aztán visszazuhant és leesett az álla.

Ott feküdt tátott szájjal, nyitott szemekkel, féhéren, merően, némán, holtan.

— Ez meghalt, — dördült meg az inas rekedt, durva orgonahangja.

— Meg, — vacogott a foga a fiskálisnak.

— Vége.

— Vége.

— Itt egy lélek sincs — emelte fel a hangját az inas.

— Gyerünk, hívjuk a rendőrséget.

Az inas ránézett a fiskálisra. Félelmetes, borzasztó fickó volt ez az inas, most is mozdulatlanul állt a halott fejénél, mint egy középkori hóhér, aki már leterítette az áldozatát.

Meredt szemmel nézte az ügyvédet, égett a szeme, lángolt a homloka, nézett, nézett és az ügyvéd kitalálta a gondolatát.

Mária Magdalena! Te jutottál az ügyvéd eszébe. A báró hagyatékának egy tizedrésze is elég volna, hogy téged gazdaggá tegyen pompával fényel, szépséggel vegyen körül... el, el innen, Uram, ne vigy minket a kísértésbe!

Az inas pedig nézte őt, elszánt, józanul megfontolt, dermesztően, irgalmatlanul parancsoló tekintettel. Az ügyvéd érezte, hogy ez az óriási hóhér kezének egy lendületével agyoncsújtja őt, ha ellenkezni próbál. Kilométerekre sehol egy lélek. A vihar befútyult a kandalló kéményén. Ott künn csak a levegőben kavargó éles, fagyos hó világa.

Egyik oldalon a rettenetes és nyomorult pusztulás, a meredt szemmel parancsoló rettenetes ember, az inas, a hóhér, a másik oldalon Mária Magdalena, a szerelem, az élet, a gyönyörű, a boldog...

A két ember percekig nézte egymást, aztán az ügyvéd belemarkolt az értékpapírokba, a pénzbe, az ékszerekbe, megrögte zsebeit, a javarészt otthagya az inasnak és kifutott az éjszakába.

Óh, Mária Magdalena, óh, édes, szép, szerelmes élet!

Téli legenda Irta: Szekula Jenő

Kénes fényben világított a hajnali ég, a bérpalota tükörablakai fölött, mikor hazavérdődött a szerkesztőségéből. A felesége és szép, kilencéves lánya nagy menyezetes ágyban aludtak a benyiló széles, de kopott függönye mögött; nyugodt és szabályos lélegzetük kihallatszott az ebédlőig, mint nemes, karcsu, fáradt és ellustult királyi dudavaké. Szerette a hivesét, aki nemes és előkelő és valamilyen dusgazdag család leánya volt, — és imádták kislánykáját is, de egyben félt is tőlük, — mintha más fajta és más vér volnának, mint ő, — s szerelmében is volt valami abból a félenk kutynalázatból, ahogy a rabszolga hódol az urnőinek. Sokat dolgozott és vergődött, hogy gond nélkül eltartsa a kis családot. Most meg a közelgő karácsony vetette feléje rémes árnyait.

Ujdondás volt egy nagy pesti napilap szerkesztőségében. Napi dolga mellett, — amely gyakran késő éjszakába nyúlt, — mindenféle mellék munkát is vállalt. Szorgalmasan fordította külföldi regényírók hírneves munkáit és közgazdasági hetilapokba is sűrűn küldöztette a cikkeit. Valamilyen föltűnt, mint költő és író, — de a nap robotja meg-

fosztotta tollának ékességeitől, s ta egyik betűt a másik után. hogy korán megnősült és családot alapított, — hamarosan beköszöntött hozzá az inség s már csak a kenyérkeresetnek élt, mint az irás napzámosa.

De most össze volt törve. Szeretett volna lefeküdni. A függönyöket összevonta féltő gondal, nehogy fölébressze a két alvót. Aztán eszébe jutott, hogy még dolgozhatna reggelig, elkészülhetne a regényfordítással, amiből már csak három ív hiányzik, délután a kész munkát elvihetné a kiadónak s pénzt kapna, komolyabb összeget. Mosolygott. Fél akarta gyujtani a villanyt, de hiába forgatta a csavart, az nem működött. Elsápadt.

— Ugy látszik leszerelték, — dohogta. — Milyen könnyelműség! Azok az átkozott szerelők! Ebben a hónapban nem fizették ki a villanyzámlát.

Szerencsére gyertyát talált az egyik fiókban, meggyújtotta és hozzáfogott az íráshoz. De azért félt, hogy elálmosodik, előkereste a teafőző katlant, hogy néhány korty meleg itallal tartsa ébren szellemét. A kékes láng szikrázva csapott föl magasan, ő meg lehajította fejét a papírra, mint az igavonó, ha a nyakát tö-

Angolból fordított, egy ókori és egyiptomi tárgy regényt. Nem volt tulságos érdekes mű, és gépiesen tördelte át magyarul az idegen és komor kongású szavakat. A munka gyorsan és szabatosan ment, a sok gyakorlat megedzette hozzá, a toll szikrázó gyorsasággal perdült végig a fehér papíron. A fejét néha fölkapta. Megdöbbenette a hajnal erősülő viláosságára.

A tea is megvolt feketedve és keserűnek találta, mire időt szakíthatott, hogy a szájához érintse.

A tükörhöz lépett. Arca feltűnően sápadt volt. Szakálta rostát, borotvátlan, világos szőke hajába már ezüstölő fehér szálak is vegyültek.

— Megöregedtem, Husvét Máté, dadogta, halálos keserűséggel a lelkében. — Harmincegy éves múltál s olyan vagy már, mint egy agastyán.

Még csak egy ívet fordított le. Tizenhat oldalt. Harminckét oldal meg hátra volt. Minden erejét meg kellett feszítenie, ha reggelig el akar készülni az egézzsel. Szeme már könnybe lábadt. A keze is sajgott. Már alig látott. De csak dolgozott. Oly gyorsan perdült a tolla, mintha nem is fordítana, csak

egyszerűen lemásolná az idegen gondolatokat.

— Olyan vagyok én is, mint valami ókori rabszolga! — mormogta. — Akik ültek a Viminálisban a könyvesboltokban és másolták hitvány koncert és nyomorult as-okért a költők és írók műveit megolvashatatlan sok példányokban. Csak másolok magam is. Idegen elbeszélők műveit másolom át magyarrá.

Összerázkódott.

— Pedig nem ez a hivatásom. Nekem is vannak gondolataim. Érezte, hogy fellázad a vére és büszkesége, a fejét tehát lekapta gyorsan, mint a tettenért és kijózanodott rabszolga. Róttá tovább a vég nélküli fekete sorokat.

A lányának selyemjumpert ígért karácsonyra a feleségének pedig új kalapot. Vajjon be tudja-e váltani a szavát. A kiadó semmiesetre sem fog annyit fizetni a fordításért, hogy abból az összes igényeket kielégíthesse.

A homlokához kapott, — Hátha eladnám a frakkomat?

Csőválta a fejét. Fölkapta a gyertyát. A ruhászekrényéhez lépett. Lázasan kotorászni kezdett. De aztán csalódottan hagyta abba.

— Milyen butaság! Hiszen a frakkot már tavaly télen eladtuk.

Mégis izgatottan keresgélt to-

vább. Hátha mégis találna valamit a fiókokban, amit pénzzé lehetne tenni?

Régi elszárgult kézíratra bukkan. Saját elfelejtett munkája volt. Tíz év előtt írta. A címe:

**KLEOPATRA SZERETŐJE
REGÉNY KÉT KÖTETBEN
IRTA: HUSVÉT MÁTÉ.**

Mosolygott.

Huszéves korában sorba házalta vele a kiadókat, de senki nem akarta vállalni. Még csak el sem akarták olvasni.

— Hátha most nagyobb szerencsem lenne!

Sok reménye erre sem volt. A neve nem elég jó csengésű az irodalomban. S a kiadók amugysem lelkesülnek a hazai szerzők műveiért.

A szeme fölesillant.

— De ha eladnám... mint fordítást?

Gyorsan tollat ragadott. A regényhez új borítékot írt: Kleopatra szeretője. Irta: Ma Pasqua.

A saját nevét egyszerűen olaszra fordította le. Pasqua, az olaszul husvétot jelent.

— Ha majd kérdezik tőlem, ki az a Pasqua, hát hazudni fogok valamit. A fő, hogy oda van írva: olasz eredetiből fordította Husvét Máté. Így már értékes ez a kézirat.

Diadalmasan fölordította: — Holnapra meglesz a jum-

BOS
Eg

készített a van monda Legerde miképen f miképen f "Közér doztunk, a gondolatok tüz körül. En, meg a Körülöttn vadállatok szolgálk t egy másik fényesen r meglehetős zeinket. M husból álló künknek. s Harry Klop határozta. nába. "Harryva baq találko gazdag em dásznak es vedéllyel u szál, karcs kedélyu v már másfé hivtuk Kle ciónkhoz. hónap alai barátság fé ilyen, szoro vadonjaiba tos celzása amikor a Harry esete hogy a feke vaalba. "Elbeszél szivünkre len keressü hogy velün "A nége jó magasra vadállatok sen kihallat dítása. A nyomasztób det: "Azt his macskáknak dász szentve "Felkaptá zott. Sidney Azt hittük. távol a tüz "Csakham másik. A v lalos csend- háborzongá éjszakában. "Felkaptá benszülötök akadtunk a Harry volt-

BOSSZUT ÁLLOTT BARÁTJÁÉRT AZ OROSZLÁNON

Egy fiatal vadász borzalmas halála az afrikai őserdőben. — Hogyan állott bosszút barátjáért H. A. Snow. — Követte az emberevő oroszlánt és agyonlőtte.

NEW YORKI Lyric színházban "Hunting Big Game in Africa" címmel szenzációs filmet mutatnak be mostanában. H. A. Snow, az oaklandi (Cal.) Természet Történelmi Múzeum afrikai expedíciójának egyik tagja, aki fiával együtt vett részt az afrikai kiránduláson, hátborzongató dolgokat mond el afrikai kalandjairól. Megtett az expedícióval két év latta a jungleben 50.000 mérföld utat s 125.000 láb hosszú filmet készített az afrikai vadállatok életéről, nemesoda hát, ha bőven van mondanivalója.

Legérdekesebb elbeszélése arról szól, hogy miképen falta fel egy oroszlán a barátját s miképen állott bosszút a bestián barátjáért. "Közép-Afrikának déli részében kalandoztunk, mondja Snow. Egy este némán, gondolatokba merülve üldögtünk a tábor-tűz körül. Hármán voltunk fehér vadászok. Én, meg a fiam, Sydney és Harry Klopper. Körülöttünk a vadonban egyre hangzott a vadállatoknak ijesztő kórusa. Benschülött szolgálunk tréfálva, kacagva ültek egy másik tűz körül. A csillagok fényesen ragyogtak s a szello meglehetősen élesztgette a tüzeinket. Megettük sült antelop húsából álló vacsoránkat. Egyikünknek se izlett, de különösen Harry Kloppernek nem, aki el is határozta, hogy visszatér otthonába.

"Harryval Angol-Kelet-Afrikában találkoztam. Fiatal bur volt, gazdag ember, aki oroszlánvadásznak csapott fel s nagy szendéllyel üzte is a vadakat. Szépszál, karsu fiu s rendkívül jókedélyű volt. Én, meg fiam már másfél év óta jártuk a vadont s meghívtuk Kloppert, hogy csatlakozzék expedíciójához. Elfogadta meghívásunkat s pár hónap alatt, amit együtt töltöttünk, mély barátság fejlődött ki közöttünk. Könnyű az ilyen szoros barátságnak kifejlődnie Afrika vadonjaiban, ahol mindennap a barátja biztos célzásától függ az ember élete. Most, amikor a honvágy elviselhetetlenné lett Harry esetében, nem akadályozhattam meg, hogy a feketékkel együtt visszatérjen Transvaalba.

"Elbeszélgettünk utoljára sokáig. Harry szívünkre kötötte, hogy hazamenet okvetlen keressük fel őt atyja házában s lehet, hogy velünk jön Amerikába.

"A négereink már aludtak. A csillagok jó magasra másztak már az égbolton. A vadállatok üvöltése nem csökkent. Különösen kihallatszott egy oroszlánnak rémes ordítása. A hangulatunk egyre szomorubbá, nyomasztóbbá lett. Harry törte meg a csendet:

"Azt hiszem, közibük lövök azoknak a macskáknak!" — mondotta az oroszlánvadász szenvedélyével.

"Felkapta puskáját s eltűnt a bokrok között. Sidney és én a tűz mellett maradtunk. Azt hittük, hogy Harry nem megy el nagyon távol a tűz védő fénytől.

"Csakhamar lövés dördült el. Követte a másik. A vadak üvöltése megszakadt. Halálos csend. Aztán csakhamar egy embernek hátborzongató halálsikoltása hangzott fel az éjszakában.

"Felkaptuk fegyverünket, kiáltottunk a benschülötteknek, a sikoltás irányában ráakadtunk egy összeroncolt emberformára. Harry volt.

"A benschülöttekkel körülvéttük magunkat, nehogy az oroszlán, vagy más vadállat újra támadjon. Tudtuk, hogy mi történt Harryval, tulmessen csatangolt s az oroszlán, amelyet megsebesített, de nem halálosan, végzett vele. Találtunk holtteste mellett egy elégett gyufát. Kétségtelen, hogy a száraz füvet akarta meggyújtani maga körül, hogy lássa az oroszlánt. A gyufa meggyújtásakor azonban ráugrott a vadállat, mielőtt újra célozhatott volna. Rémesen szétmancogolta az oroszlánt. Vérynyomok jeleztek az irányt, amerre elmenekült a bosszuálló fenevad.

"Elfeleltem, hogy fáj a szívem Harryért. Borzalmas düh, bosszuérzet fogott el. Éreztem, hogy bosszút kell állnom barátoméért. Pusztá kézzel lettem volna képes nekimenni az oroszlánnak. Elhatároztam, hogy megölöm, ha utolsó golyómat röpitem is a testébe.

"Harryt eltemettük. A sírjára köveket gördítettünk. Aztán felfegyvereztem a benschülött hajtókat és elindultunk az oroszlán után. Hajtott a bosszuérzet. Órákig haladtunk a rengetegben. A feketék közül többen fáklyákat vittek, ezeknek a fényénél vonultunk előre beljebb és beljebb a vadonba. Vérynyomot vérynyom követett. Ezek után haladtunk. Sidney és én fegyverünket lövésre készen tartva, figyeltünk. A déli nap heve szinte elviselhetetlen volt. Az oroszlán vérynyomait elvesztettük, de nem volt nehézt megtalálni. Láttuk a nyomokból, hogy Harry golyója el-törte az oroszlánnak első ballábát.

"A mocsarasból homokra, majd köves talajra vezetett a nyom. Itt talált bennünket az este. Meg kellett állnunk. A hosszú ut irtózatosan kimerített. Tüzet raktunk és elaludtunk. Reggel nem találtuk többé a vérynyomokat.

"Három órai hiábavaló keresés után egy hegyszakadékba jutottam. Itt megleltem azt a helyet, ahol a megsebesített oroszlán az éjet átaludta. Kinjában nagyobb területen leheverte a füvet s lekaptarta a földet. Sejtettük, hogy nem lehet messze. Követtük a nyomait, láttuk, hogy vére száradt itt is, ott is a fűre, falevélre. Egész napunk eredménytelen volt. Este megállapítottuk, hogy mocsáron keresztül menekült tova az oroszlán.

"Harmadnap hajnalán folytattuk a nyomozást. Egy füvel dusan benőtt völgybe jutottunk. Alig kezdtük verni a füvet, zörögést, mozgást vettünk észre a közelben. Az oroszlán sárga teste emelkedett ki a fűből vagy husz yardnyira tőlünk. Meglátszott rajta, hogy tudja, mi vár rá, mert szinte méltóságosan fogadta sorsát. Megállott s megriadva nézett a felemelt fegyverekre, majd felcsapta fejét s dacosan felordított. Két lövés dördült el. Én meg Sidney nyomtuk meg a ravaszt. Az oroszlán ordítása elhallgatott, a hatalmas test keringve végigterült a fű között. Megölték golyóink.

"Oaklandi otthonunkban bárki megtekintheti Harry Klopper gyilkosát kitéve. Gyönyörű példány. Ilyen hatalmas természetű oroszlánt nem mindennap lehet látni Afrikában."

Sokan járnak csodájára a hatalmas oroszlánnak, amely félelmetesen nagy. Aki látja, elképzelheti, hogy milyen tehetetlen lehetett vele szemben ez a szerencsétlen bur fiu, aki a karmai közé került. Snow se igen vágyik Afrikába, a mióta bebizonyította ez az oroszlán, hogy bosszút tud állni a vadászokon.

Fent: H. A. Snow, az oaklandi Természetrájsi Múzeum afrikai expedíciójának vezetője. — Lent: Az oroszlán által szétmancogolt Harry Klopper.

iklós
felemelke-
egő után
kezével,
esett az
jjal, nyi-
n, meré-
dült meg
orgona-
a foga a
emelte
rendör-
fiskálisra.
feko volt
dulatlanul
mint egy
ár leteri-
az ügy-
lángott a
és az
folatát.
jutottál
ró hagyá-
is elég
laggá te-
szépség-
el innen,
a kísér-
elszánt,
mesztően,
ló tekin-
hogy ez
egy len-
ha ellen-
kre sehol
fűyült a
Ott künn
regő eles.
enetés és
a mefedt
rettenetes
a másik
a, a sze-
nyörü, a
ig nézte
véd bele-
rokba, a
megtönte
nyagya az
jszakába.
oh, édes,
égis találna va-
an, amit pénzze
kéziratra buk-
lejtett munkája
tt írta. A címe:
SZERETOJE
KÖTETBEN
VÉT MATE.
aban sorba há-
adókát, de senki
lalni. Még csak
olvasni.
st nagyobb sze-
erre sem volt.
lég jó csengésű
S a kiadók
sülnek a hazai
t.
llant.
ladnám.... mint
ragadott. A re-
tétot irt: Kleo-
lra: Ma Pasqa-
vét egyszerűen
a le. Pasqua,
tot jelent.
kérdezik tőlem,
hát hazudni fo-
fő, hogy oda
eredetiből for-
Máté. Így már
zirat.
lördített:
meglesz a jun-

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

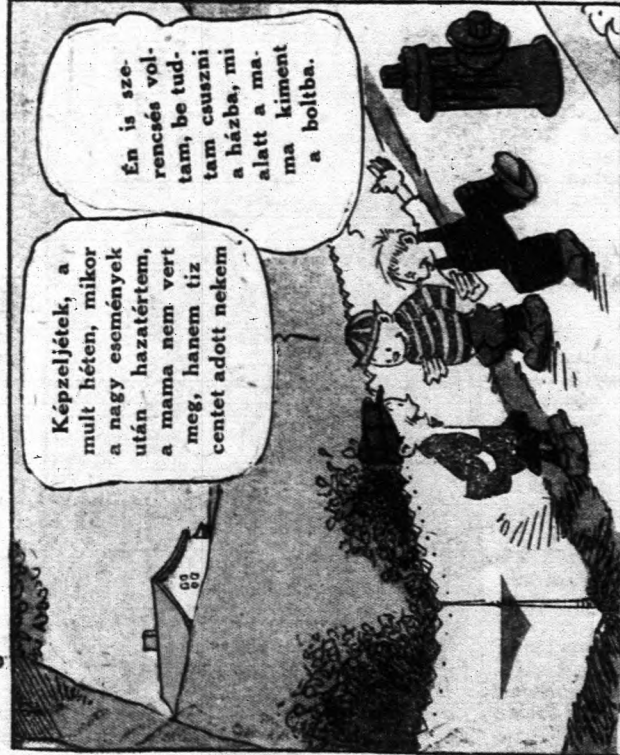
Rajzolta:
Gene DyRnes

Ha Mariska háza elő érünk,
csak fujd a trombitát.

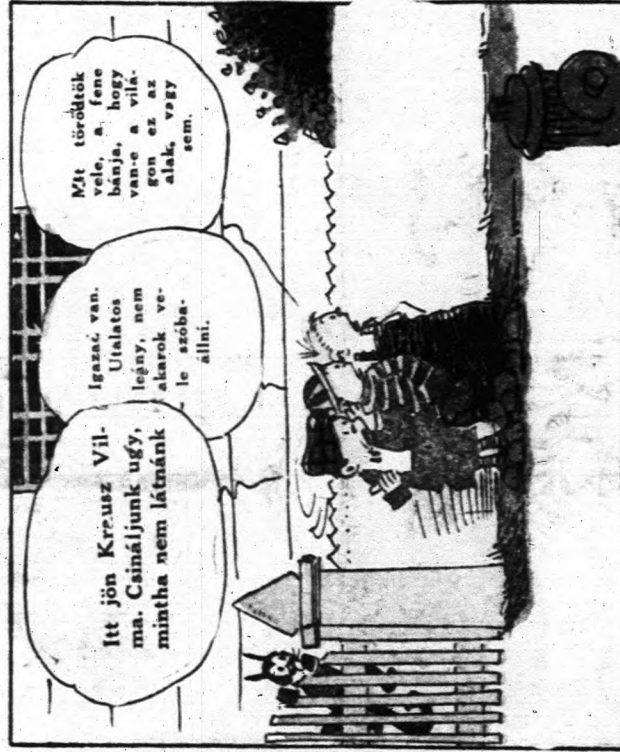
Ezért külön
díjat fogok
nektek szami-
tani.

Csintalan Peti & Kalandjai

Képzeljétek, a
mult héten, mikor
a nagy események
után hazatértem,
a mama nem vert
meg, hanem tíz
centet adott nekem

Én is sze-
rencés vol-
tam, be tud-
tam csuszni
a házába, mi
alatt a ma-
ma kiment
a boltba.

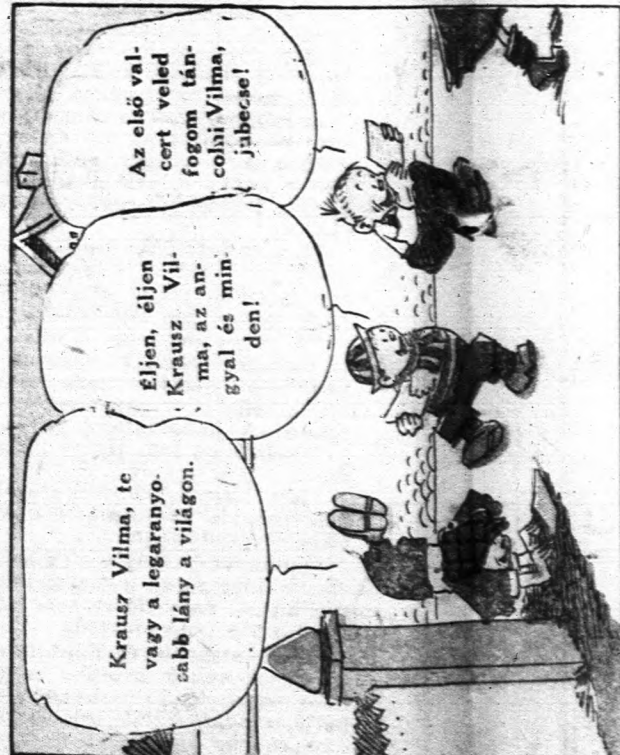
Itt jön Krausz Vil-
ma. Csínáljunk úgy,
mintha nem látnánk

Igazán van.
Utaltas
leány, nem
akarok ve-
le szóba-
allni.

Mit törődök
vele, a fene
bánja, hogy
van-e a vilá-
gon ez az
alak, vagy
sem.

Mit szólók fiuk, az a
szép kislány, aki Kovács
Mariska szomszédságába
költözött, tudni akarta a
három legcsinosabb fiu
nevét a szomszédságban
és erre én titeket említet-
telek és erre a partyjára
küldött nektek meghívót.
Itt vannak a meghívók.

Krausz Vilma, te
vagy a legaranyo-
sabb lány a világon.

Éljen, éljen
Krausz Vil-
ma, az an-
gyal és min-
den!

Az első val-
cert veled
fogom tán-
colni Vilma,
jübecse!

Rohanok laza,
hogy átöltöztek és
szép legyek.

Neked jó
de nekem
nincs más
ruhám, csak
ami rajtam
van.

Neken
se!

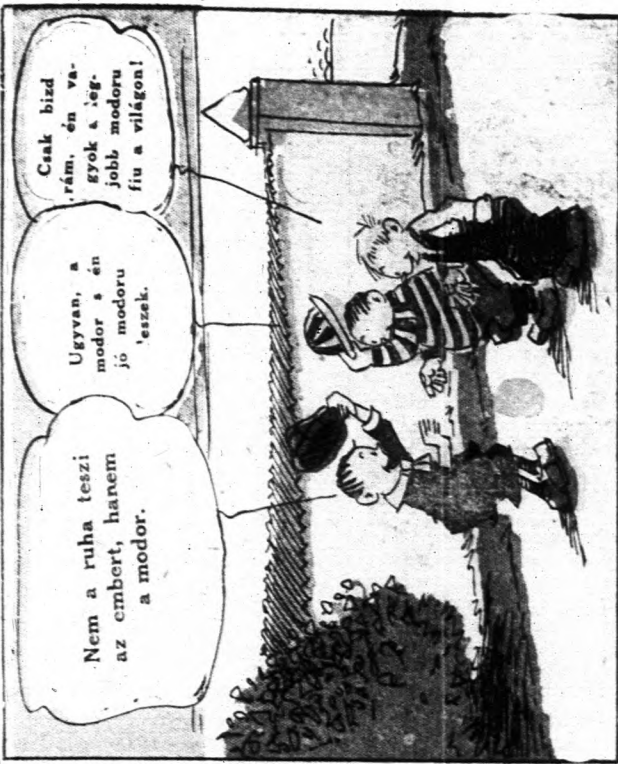
Mamuskám, drága
mamuskám, éppen
most hívtak meg
egy partyra és
azonnal át kell öl-
töznom, hol a lakk
cipőm?

Mi baj, soha életemben
ilyen izgatottnak még nem
létalak?

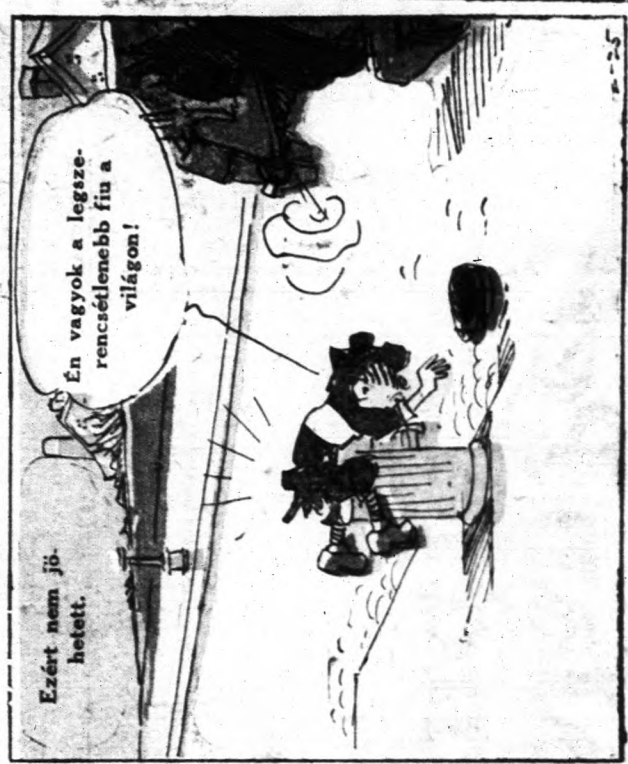
Óh, milyen jó a lakás cipőm?

Nem a ruha teszi az embert, hanem az modor, hanem a modor.

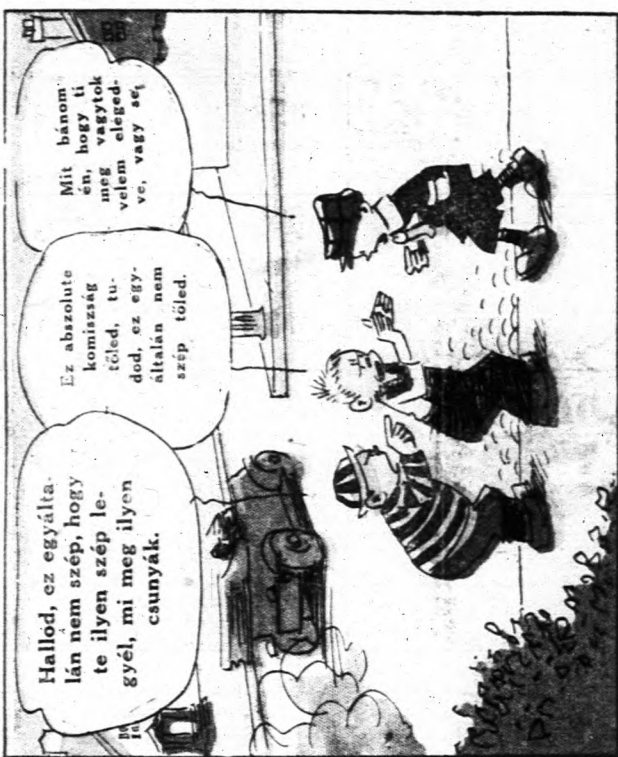
Ugyvan, a modor a én jobb modoru jó modoru 'eszék.

Csak bizd 'rám, én vagyok a jobb modoru fiu a világon!

Ezért nem jöhetett.

En vagyok a legszerencsétlenebb fiu a világon!

Hallód, ez egyáltalán nem szép, hogy te ilyen szép legyél, mi meg ilyen csunyák.

Ez abszoluto komisszag tóled, tudod, ez egyáltalán nem szép tóled.

Mit bánom én, hogy ti meg vagytok velem elegendő, vagy se?

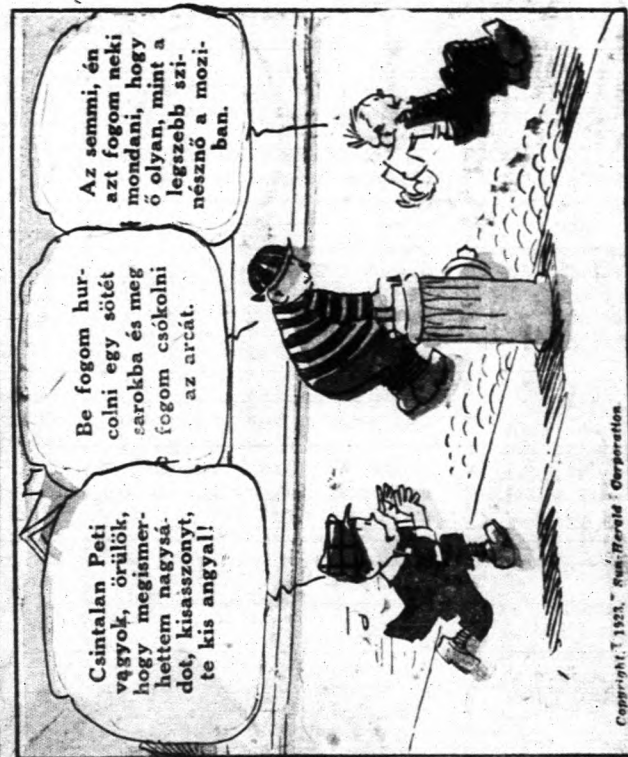
Melyik közületek Csintalan Peti?

Ó! En Háfjeju Béla vagyok, örülök, hogy megismerhetelek, Peti nem jöhet valami miatt a partyra.

Kérek szépen Csintalan Peti nem jöhetett el, de nem mondhatom meg, hogy miért?

Jól nézek ki mama, mi? Kérek szépen, ez rém fontos, hogy most jól néztek ki, mert ennek a leánynak van a legszebb kék szeme az egész világon!

Csintalan Peti vagyok, örülök, hogy megismerheted, küsszszonyit, te kis angyal!

Be fogom hurcolni egy sötét sarokba és meg fogom csokolni az arcát.

Az semmi, én azt fogom neki mondani, hogy ő olyan, mint a legszebb színésznő a moziban.

Copyright © 1952, New World Corporation

A HASZNOS BARÁT

Ó-kinai népmeséből.

CSU IRÓ VOLT, meglehetősen győngyös író, úgy hogy ezen működését nem koronázta siker. Ellenben nagyon erős férfi volt és rendkívülien bátor. És nagyon szeretett inni és jó cimborá volt.

Ez utóbbi tulajdonságai miatt nagy népszerűségnek örvendett a kocsimában.

Egy éjszaka, amikor együtt ivott a legjobb cimboráival s már meglehetősen becsipett, azok ugratni akarták őt s azt mondták:

— Csú, te állítólag rettenthetően vagy. Bizonyítsd be azt nekünk.

— Hogyan bizonyítsam be? — kérdezte Csú. — En ugyan semmitől sem ijedek meg, azt elhihetitek.

— Akkor menj el az Alvilági Tíz Királyok templomába s hozd el azt az Alvilági Bírót, aki ott áll baloldalt, mindjárt a bejárat mellett. Ha elhozod ide, akkor holnap este tiszteletre ünnepi lakomát rendezünk.

Az Alvilági Tíz Királyok temploma telve volt bálvány-szobrokkal. Egyik borzalmasabb külsejű volt, mint a másik. És egészen olivanok voltak, mintha elevenek lennének. Kivételképpen pedig az Alvilági Bíró szobra volt messze földön híres iszonyatos, borzalmas kelte külsejéről. Az arca zöld volt, a szakála vérvörös s a szeme, mint valamely vampíré. Hideg borzadály futott végig mindenkinék a hátán, aki csak ránézett.

A templom környekét is messze elkerülték az emberek éjnek idején. Mert a templom belsejéből halálordítások és jajvételések hallatszottak és megkínzóttak üvöltései. S fénylő szemű rókák ólálkodtak a falak körül, emberi hangon beszélgette egymással.

Azt hitték tehát a vic cimborák, hogy Csú e kísérteties templom közepébe sem mer menni, nehogy a rettenetes bírót elhozza.

De Csú felkelt s elindult. S nemsokára hallatszott a hangja az ajtó előtt:

— Nyissátok csak ki! Hozom a tiszteletreméltó bírót.

Valamennyien ijedten ugrottak fel. Csak nem követte el Csú e rettentő szentségtörést?...

De a következő pillanatban már nyílt is az ajtó s belépett Csú, vállán hozva a fából faragott szobrot. Leállította az asztal mellé s diadalmasan nézett körül, várta a hatást.

De a cimboráknak most minden kelvük elment a tréfálkozásból. Megdöbbenve nézték a rettentő külsejű szobrot s nagyon kényelmetlenül érezték magukat.

Csú azonban nem zavartatta magát. Ivott s megkínálta a bálványt is, kedélesen. Majd mikor látta az elképedt cimborákon, hogy már elég volt a tréfából, vállára vette a bálványt s visszavitte a templomba. S felállította a régi helyére, meghajította magát előtte s így szólt:

— En csak egy modortalan ember vagyok. Nem értek az istenekkel való bánásmódoz. Boacsáson meg nekem, ha esetleg megsértettem volna. Tudja, egy kocsit sokat ittam. Inni, azt tudok. És ha bármikor kedve volna önnek egy kis ivásra, legyen szerencsém.

Ezzel elhagyta a kísérteties templomot s hazament.

Nagyot aludt s másnap este szokása szerint elment a kocsimába. A cimborák eleinte aggodva nézték, de miután látták, hogy nem történt semmi baja s a bálvány elhozatalának semmi következménye sem lett, megnyugodtak s jó hangulatban fogyasztották el Csú tiszteletére a megígért lakomát.

Mikor a kocsimát bezárták, Csú kénytelen volt hazamenni. De mivel még nem ivott elegendet, szobájában folytatta az ivást egy szál gyertya mellett. Hirtelen nyílt az ajtó s belépett az Alvilági Bíró.

Igen, ő volt az. Zöld arca, vérvörös szakála és vampír szemei kétségtelemné tették személyazonosságát.

— Utott az utolsó óráim! — gondolta Csú és nagyot sóhajtott. — Pedig még mennyi jó italt esztergathattam volna le a torkomon.

De összeszedte magát s tiszteletteljesen üdvözölve a bálványt, lehető nyugodtsággal kérdezte:

— Ön azért jött, hogy az önnel szemben elkövetett tiszteletlenségemet megtorolja?

— Dehogyan is, — nevetett a bálvány. — Ön meghívott engem tegnap éjjel. Ime, eljöttem. Csak nem fél tőlem.

— Szó sincs róla, — kiáltotta vidáman Csú. — Nagyon örülök. Milyen megtisztelés! Éppen gondoltam, milyen jó volna, ha jönne valaki. Mert így egyedül csak nem esik jól az ital.

— En meg nagyon unatkozom ebben a dohos pagodában. Ez az éjszaka és egynehány esztendeje állok ott egyhelyben, elhiheti, mennyire unatkozom. És senkinek se jutott eszébe engem meghívni. Ön volt az első. S gondoltam, már ezt az alkalmat nem szalasztom el, ha már ilyen jó pajtásra találtam. Mert én is szeretem az italt, ha jó.

— Van most, hál'isten, van jó borom itthon. — mondta Csú.

S mindjárt poharat tett a vendég elé, S elkezdte készíteni a forralt bort.

— Ne, ne forralja fel, kérem. — mondta a vendég. — Ebben a rettentő hőségben jobb szeretem hidegen inni.

Csú mindjárt töltött is neki. S a bíró ivott.

— Boacsáson meg, hogy egy pillanatra magára hagyom, — mondta Csú és kisetett a szobából, a feleségéhez.

Felrázta álmából.

— Asszonyom, — mondta — keljen fel és készítsen valami harapnivalót. Mert előkelő vendégem van.

— Ugyan! — zsörtölődött az asszony. — Most, éjnek idején, keljek fel főzni? Istenem, istenem, miért is vert meg engem ilyen kocsimázó sehonnaival! A részeg pajtásait idehozza a nyakamra, amikor már a kocsimából is kilökték őket!

— Ne beszéljen annyit! — szakitotta félbe az asszony sópánkodását Csú. — Hanem egy kettőre, készítsen valami ételt s hozza be.

— Már mint hogy én? — pattant fel az asszony. — En? Soha! Lökje ki azt a részeg fickót! Mégis csak hallatlan, éjfélután vendégeskedni egy tisztességes háznál!

— De nem lökhetem ki, értem meg végre, — mondta Csú. — Ismeri az Alvilági Bírót a pagodából?

— Azt a zöldarcu, vörösszakállas szörnyűséget? — kérdezte az asszony álmélkodva.

— Igen, igen. Noshát, az van itt, ha éppen tudni akarja.

Az asszony erre nagyon megijedt:

— Zárja be az ajtót! Zárja be az ajtót! S töljünk eleje a szekrényt!

— Dehogyan, — nevetett Csú — nagyon kedves ember, nincs mit tartani tőle. De látom, hogy maga nem alkalmas arra, hogy előkelő vendéget megfelelően fogadni tudjon. Maradjon csak nyugodtan az ágyában, majd én igyekeznék fogok kiszolgálni a bírót.

S Csú kiment a kocsimába s behordta az ott talált ételeket vendégéhez. Ettek-ittak, jól elbeszélgettek.

Aztán Csú elálmosodott a sok szeszől, a bálvány pedig visszament a pagodájába.

S azontul rendszeresen látogatta az alvilági bíró Csút, hente kétszer-háromszor is s csakhamar jóbarátok lettek. Csú megmutatta az írásait is, melyekben a bíró nagyon sok kifogásolni valót talált.

— Ha ön mindenáron író akar lenni, — mondta egyszer mosolyogva, — talán segíthetek önnek.

S egy éjszaka, amikor Csú elálmosodva a sok bortól elszenderedett, hirtelen fájó sajgásra ébredt. Feltekintett s látta, hogy az ágya szélén ül a bálvány s éppen azzal foglalatkoskodik, hogy az ő felhasított testébe a belső részeket rakosgatja vissza.

Csú panaszosan kérdezte:

— Miért vágott ön fel engem? Pedig igazán azt hittem, hogy ön jóindulattal viseltetik irányomban...

— Egy kis műtétet végeztem, — mondta a bíró. — Kicséréltem a szívét egy nagyobb és teltebbel. Különb, csak még egy pillanatnyi türelmet kérek s mindjárt rendbehozom teljesen.

S összeheszesztette a vágott sebet.

— Ugyanis az ön szíve nem volt egészen megfelelő. S ezért nem tudott ön jól írni. De most betettem egy kitünő szívet. Majd meglátja, most egészen másként fog tudni írni. Csak pihenje jól ki magát.

— És jóéjt kívánva, elment.

Ez időtől kezdve Csú kitünő író lett. A bálvány is nagyon élvezte az írásait s nem kifogásolt többé bennük semmit.

A régi cimborák pedig nagyon csodálkoztak, hogy Csú ilyen váratlanul megváltozott. S ők is szerettek volna a bíróval megbarátkozni. De amikor megpillantották szörnyű zöld arcát, vérvörös szakállát és lángoló szemét, inkább lemond-

tak a közelebbi ismeretségről.

A bíró és Csú barátságára pedig mind bensőségebb lett. Ugy, hogy Csú már semmi elfogultságot sem érzett szokatlan külsejű és természetű barátjával szemben.

Csú egy éjjel merész kéréssel fordult a barátjához.

— Miután ön a szívemet oly könnyen ki tudta cserélni, nem volna-e hajlandó egy fejet kicserélni... Ugyanis én a feleségemmel úgy általában megvölnek és élvegek. Csak ha a fejét ki lehetne cserélni, az jó lenne.

— Majd megpróbáljuk, — mondta mosolyogva a bíró. — Nem fogom elfelejteni s ha egyszer alkalom nyílik...

S néhány nap múlva, éjjeltáiban beállított egy csomagot. S előszedett abból egy nagyon esinos női fejet, amely egészen frissen volt levágva.

— Azt hiszem, ez megfelelő, — mondta szerényen.

Csúnak is nagyon tetszett ez a fej.

Mindjárt be is mentek az asszony hálószobájába.

Csú felesége mélyen aludt. A bálvány pedig kihuzott a csizmája szarából egy hosszú, vékony, éles kést s könnyedén leszelle az asszony fejét. Aztán rögtön a magával hozott női fejet illesztette a helyére, amely tüstént odanőtt teljesen. Aztán békén hagyta az alvó nőt, lábujjhegyen mentek ki a szobából, nehogy fölébresszék. Poharaztak még egy kicsit. És elment a bíró, Csú pedig lefeküdt és elaludt.

Másnap kora reggel már talpon volt. Felkeltette a kíváncsiság, hogy vajon hogyan áll a feleségén az új fej!

S belépett felesége hálószobájába.

Az asszony éppen felébredt.

— De furcsát álmodtam, — mondta ásitozva.

— Nézzen csak be a tükröbe, — mondta Csú diadalmasan.

Az asszony benézett a tükröbe s meglepődve kiáltott föl:

— Hogyan? Hisz nekem más fejem van!

Csú erre elmagyarázta a történeteket. Az asszony szórakozottan hallgatta, miközben megelégedetten nézgette az új fejt a tükröben.

— Csú, ön nagy ember, — mondta végül. — És visszavonok minden esunyát, amit a barátjáról mondtam. Ó nagyon izéles ember, mondhatom, divatos fejet választott számomra. Nahát! És hogy fog csodálkozni mindenki! Hogy fognak irigyelni, hogy ilyen kitünő férjem van. Mert olyan férj sok van, aki más és más fejdísz vesz a feleségének. De egy, egészen új fejet! Ezt most hallom először!

— Hisz nem az én érdemem, — jegyezte meg Csú szerényen — hanem a barátomé.

Az asszonynak támadt egy ötlete s jól végignézte Csút.

— Mondja csak, — kezdte cimerengve. — Nem szólhatna-e a barátjának... A magáét is ki lehetne cserélni...

— Nem, édesem, — vágott közbe egy kissé idegesen és egy kissé sértődötten Csú — én már igazán több szívességet nem kérhetek tőle. Különb, is, azt hiszem, még az új fejéhez is eléggé illek.

Az asszony elmosolyodott és nem szólt semmit. Más vélemény volt.

A TAVASZ

tova evezőcsapás...
mány két...
leány tart...

A férfi...
volt egésze...
nál már kis...
képu arcon...

tokban edz...
gok, élv...
má, baráta...

A leány...
egészen f...
éves, haja...

rózsás és...
volt és éle...

Szemkört...
csónakban...
hallhatóan...

evezők a...
leg nyári...
meg sem r...

tikkadtan...
ágakon. A...
szunnyadta...

A csónak...
ten lopva...
azt kímélet...

a másik, h...
mindennek...

— Mert...
hogy végre...
sokheti büf...

gondolta a...
vágy házass...
pedig szünj...

váljanak el...
dés most...
belül, most...

— Elvége...
gom magam...
vezetett...
— gondolta...

most már...
Mindenképp...
szem magam...

helyzetből...
dok szabad...
tulenni rag...

kérdést...
 Júnibusan...

hosszúfalv...
huga hozta...

mint intez...
Jolánnak...

ez a meghí...
hon kellett...
nyáron at...

városban, a...
faltgözben, h...

mi szépsége...
napsugaras...
lem a fülledt...

testvérel...
gényes lak...
itt minden...

Eleinte...
szobának, a...
kertnek, hat...

nak, fakk...
gó friss gyum...

zának, am...
nyekből, va...

Egy hét...
ez az ufa...
szétesnek...
lehet élni!...

— menni nyom...

A megold...
nek látszott...

talajdonkepp...
den, aggl...
szentes, ha...

há akkor...
re. És ha...
vidéki élet...

Párisba, Ol...
vagy akárbo...
gazdag.

S Jolán...
mi egy fiatal...

meghódítás...
áll, felhasznál...

soha szem...
leplezve és...
dig nem mar...

érdeklődést...
irányában. M...

NYÁRI DÉLUTÁN

Irta: Hajnik Miklós

A TAVON egy csónak siklott tova a férfi lassu, ütemes evezéscsapásaitól hajtva. A kormány két zsinórját pedig egy leány tartotta kezében.

A férfit Lászlónak hívták, nem volt egészen fiatal, a halántékán már kissé őszült, borotvált képű arcon merev vonások, sportokban edzett, izmos, sovány tagok, élvezetektől fáradt, unott, még barázdá a száj szélén.

A leányt Jolánnak hívták, még egészen fiatal volt, alig tizenhet éves, haja aranyzöke volt, arca rózsás és eleven. Friss volt, üde volt és életkedvvel teli.

Szemközt ültek egymással a csónakban László és Jolán. Alig hallhatóan csobbantak meg az evezők a vízben, csend volt, meleg nyári délután, a fák levelei meg sem rezdültek, a madarak tikkadtan gubbasztottak árnyas ágakon. A hattyúk a víz partján szunnyadoztak.

A csónak lassan haladt: Ók ketten lopva néztek egymást. Mintha azt kémelelték volna, hogy tudja-e a másik, hogy ő tudja mi lesz mindennek a vége?

— Mert hisz most már kell, hogy végre vége legyen ennek a sokheti burkolt udvarlásnak. — gondolta a leány. — Elvégre is vagy házasság legyen belőle, vagy pedig szünjék meg ez az egész s váljanak el, örökre. És ez a kérdés most fog eldőlni, egy órán belül, most, mindjárt.

— Elvégre is, örökké nem fogom magamat az orromnál fogva vezetetni ezzel a csitri leánnyal. — gondolta a férfi. — Különbem most már ugys egészen mindegy. Mindenképpen nevétségessé teszem magamat. Így hát ebből a helyzetből becsülettel úgy se tudok szabadulni. Jobb minél előbb tulesni rajta. Vagy-vagy. S ezt a kérdést most mindjárt eldöntjük.

Juniusban érkezett Jolán a hosszúfalvi kastélyba. László kis huga hozta magával vendégül, mint intézeti legjobb barátját.

Jolánnak nagy örömet okozott ez a meghívás, hisz különben otthon kellett volna maradnia egész nyáron át Pesten, a Ferencvárosban, a porban, füstben, aszfaltgőzben, hol a természet semmi szépsége sem látszik s a nyár nap sugaras melege csak gyötrellem a fülledt falak között, sok testvéreivel tulzsfolt, sötét, szegényes lakásukban. Milyen más itt minden!

Eleinte szívből örült a külön szobának, a jó kosznak, a szép kertnek, hattyúknak, tónak, virágnak, fáknak s a fák ágain csüngő friss gyümölcsnek, a kocsikázásnak, tenniszezésnek és minden más, addig elérhetetlen szórakozásnak, amelyeket csak regényekből, vagy a moziból sejtett.

Egy hét elteltével lassanként ezt az újfajta életmódját természetesnek találta. Igen, csak így lehet élni! Nem fog többé házmenni nyomorogni.

A megoldás nagyon egyszerűnek látszott. Itt van László, hisz tulajdonképpen az övé itt minden, aglegény, elegáns, rokonzenves, ha elvinné őt feleségül, hát akkor ő itt maradhatna örökre. És ha éppen megunná ezt a vidéki életet, akkor utazhatnának Párisba, Olaszországba, Svájcba, vagy akárhová, hisz László dugzagad.

S Jolán mindazt a fegyvert, a mi egy fiatal leánynak a férfi meghódításához rendelkezésére áll, felhasználta ügyesen, a célt soha szem elől nem tévesztve, jól leplezve és ártatlanul. László pedig nem maradt érzéketlen, erős érdeklődést tanúsított a kis leány irányában. Mindjobban összeba-

rátkoztak, Jolán már teljesen bizonyos volt a dolgában s minden nap várta, hogy menyasszonnyá legyen. Már előre meg is írta azt a levelet, amelyben ezt a rendkívüli eseményt majd be fogja jelenteni az otthoniaknak.

De multak a napok és László nem nyilatkozott. A barátság már nagyon közeli volt, kora reggeltől késő estig mindig együtt voltak. Magda bizalmatlanul nézett rá, a cseledek összenevettek a hátuk mögött. Jolán az összes szerelmi jeleneteket, amiket a nők egy férjszerzéshez szükségesnek tartanak, már mind lejátszotta. Most aztán dülöre kell vinni a dolgot, különben a jövőben az együttléteük nagyon egyhangúvá válik s a férfi érdeklődése csökkenni fog.

Ezért indítványozta Jolán a csónakázást ezen a forró nyári délután, mikor Magda a szobájában alszik és senki se tartózkodik a tő környékén. Most aztán, ha egyedül vannak, akkor megszólal László magától is, vagy pedig megszólaltatja ő. Lehetetlen lesz kitérni s elodáznia a kérdést.

Csendesen ringott a csónak a tavon s alig észrevehetően haladt tova. Jolán pedig a part felé körmányzott, mintha észre sem venné s mintha csak véletlenségből tartaná az egyik zsinórt rövidebben, mint a másikat.

S egyszerre partot értek a vízben lógó szomorú füzek alatt s a csónak orra megzökken a partban. Jolán, aki már egy félóra óta szórakozottan ült, most mintha meglepődött volna, úgy tekintett körül. Hát már partot értek?

László szája szélén a ránc mintha egy pillanatig gunyosan rándult volna meg.

Egyikük sem szólt semmit. — Mindegyikük azt várta, hogy szóljon a másik.

Hallgattak. Aztán László letette az evezőket, felállt a csónakban és a partra lépett. Jolán hallgatagon maga elé bámult, mintha mélyen elgondolkodna s gem venne észre semmit, ami körülötte történik.

László kissé türelmetlen hangon szólt meg:

— Kiszáll, vagy bentmarad?

Jolán összeresztett. László hangja nem volt biztató. Ő mást várt, szelidet, kérését, szerelmesen izgottat. De különben, ennek ön-maga az oka, nem lett volna szabad ennyire a szórakoztatott és a talányserűt játszania. Vidámnak, kihívónak és felbátorítónak kellett volna lennie már kezdettől fogva, hogy emelkedett hangulatban érkezzenek ide s félig tréfásan játszódjék le a döntő jelenet. Ez a komolyság és józanság, ahogy most indul, ez nagyon kinos.

Tehát vidáman felnevetett, fel-pattant helyéről s egy urgással a parton termett. Ott ledobta magát a buja, párás fübe s kacagott.

— Nahát, tudja, a maga hangja néha egészen furcsa.

— Miért? — kérdezte László közömbösen?

— Kiszáll, vagy bentmarad? — ismételte a férfiehez hasonló hanglejtéssel a leány. — Tudja maga néha olyan ingerülten beszél velem, olyan parancsolóan, mint... mint... mint... egy...

— Mint? Hát mint ki? — kérdezte László mosolyogva. — Mit akart mondani? Miért nem fejezte be?

— Hát... — És Jolán felült a pázsiton s bizalommal mosolyogva, édes, ártatlan arccal nézett Lászlóra.

— Hát... Tudja... Valamire gondoltam... Csak úgy... Vélet-

lenségből...

— Mondja csak ki.

— No, azt nem lehet úgy kibájni. Úljön ide mellém, akkor megmondom... talán.

László néhány lépésnyire Jolántól leült a fübe. Közönyös arccal nézett a leányra s kissé unottan szólt meg aztán:

— Hát beszéljen kérem...

Jolánnak most egyszerre elment a kedve a beszéléstől. Pedig annyiszor elmondta már magában, hetek óta minden nap, hogy ebben a helyzetben mit fog mondani, csak hogy persze, akkor mindig az volt a természetes feltétel, hogy László szerelemtől égve, reményteljes várakozással néz reá. De így, most, mit mondjon?

Szemeit zavarodottan lesütötte s végre akadozva megszólalt:

— Tudja... Semmit... Ah, Istenem, milyen meleg délután!

Idegesen hátratasztította a homlokán himbálódzó hajfürtjeit és zavarodott arccal elfordította a fejtől.

— Bizony, meleg délután, — mondotta László.

Hallgattak. Az előttük elterülő tó egy helyen vakítóan csillogott a napfénytől. Különbem pedig szürkészöld volt a tó, a teljes mozdulatlan felszínre olyan volt, mint egy nagy acéttükrök. Egy hattyu a tulsó parton nyújtogatta hosszú nyakát, körülnézett s aztán megint visszadugta fejét a szárnya alá, álmosan.

Hallgattak.

A leány szívében a keserűség feltalakodott, ellenállhatatlanul. Milyen ostoba helyzet! De hogy ez a László ilyen is tud lenni! És éppen ma! És éppen most, a mikor végre egyszer egészen egyedül vannak s olyan jó alkalom volna sok mindenre. Viselkedne akárhogy, csinálna bármit, lenne szerelmes, vagy erőszakos, gorbomba, udvarias, vagy akár érzégs, csak éppen ezzel a közönyösséggel ne élne itt. Így lehetetlen minden beszélgetés, így nem lehet dülöre vinni a dolgot.

S László azért viselkedik így, éppen azért! De hát akkor miért bámult rá hetek óta, mint a borjú és miért udvarolt neki, ha semmit sem akar! Buta helyzet!

A férfire pillantott, aki időközben félkarjára támaszkodott a füben s cigarettára gyujtott. S a cigarettá kékes, vékony füstje lassan, kóvályogva csavarodott a forró levegőben.

Füst, füst, füst! Eloszik, elszáll, mint a szerelem. S mint a rózsás remények, szép tervek megsemmisülnek nyomtalanul. Isten veled kastély, park, kocsikázás, külföldi utazások, kényelem, jólét, Isten veletek! Vissza kell menni a városba, a kis nyomorult, szegényes lakásba, veszekedni, nyomorogni, elenyevetni. Folytatni kell az életet ott, ahol tavaszkor elhagyta a sötét, tulzsfolt lakásban, kényelmetlenül és örömtelenül.

Amint ezt most így újra elképzelve Jolán, önkéntelenül összerázkódott. Rettenetesnek és türelmetlennek látszott neki az eddigi élete, amibe pedig vissza fog kerülni s ahonnan soha többé nem szabadulhat meg.

Hallgattak.

A férfi a tőle elfordult leányt nézte. Most, hogy Jolán magába zárkózottan gondolataiba volt elmerülve s nem gyakorolt semmi hatást Lászlóra s nem alkalmazkodott hozzá, most végre először nézte pártatlanul, minden befolyástól mentesen László a leányt. Idegen volt így hozzá és új és valami egészen más, mint amilyenek eddig látta. Az bizonyos,

hogy nagyon csinos. Még nincs teljesen kifejlődve se testileg, se lelkileg, de már látható, hogy mivel fog fejlődni. Önálló nő lesz és önző. Mozgalmas élete lesz és szerencsétlen. Nagyravágyó, számító és kalandos lelkű. Mi lehet belőle?... Szegény kis leány, pedig milyen szép és bájos!

A leány most Lászlóra nézett. Tekintetük összetalálkozott egy pillanatra s a férfi megrándult ettől a pillantástól. Fáradt, szomorú, csalódott és reménytelen pillantás volt az, mint amilyen egy öregedő szerető tekintete, a kit régi barátja örökre elhagyni készül. Szegény kis leány, milyen nehéz élete lehetett eddig, hogy már tizenhétstendős korában ez az élettapasztalat is benne lehet a szemében!

Jolán már leszámolt avval a tervével, hogy Lászlóval feleségül véteti magát. Erről már szó sem lehet, azt most végre világosan látta. Egyéb terve pedig nem volt vele. S így már nem akart előtte semmiféle szerepet sem játszani. Holnap hajnalban elutazik, majd csak elmúlik az idő addig. Most már csak arra kell vigyáznia, hogy ez a néhány utolsó óra, amit itt tölt, ne legyen nagyon kinos és az ő visszavonulása illő formában menjen végre, vereség látásza nélkül s eloszlása annak gyanúját, hogy ő itt akart volna valamit elérni s az nem sikerült.

Most, hogy az együttlét már teljesen érdektelenné vált számára, szinte megkönnyebbülten pillantott Lászlóra. És zavartalan arccal, elfogulatlan hangon megszólalt:

— Nagy ostobaság a szerelem, ugy-e?

— Miért mondja ezt? — kérdezte László, meglepődve a váratlanul közömbös hangtól.

— Csak úgy. — felelte jókedvűen Jolán. — Tudja, mert ha egyszer elmúlt a szerelem, akkor bosszantóan ostobának látszik.

— Nem egészen úgy van, — mondotta bizonytalanul László. — És kissé zavarban, elfordította szemeit a leányról.

Jolán lustán kelt föl a fűből.

— Tűrhetetlen meleg ma itt a levegő, — mondotta. — Nem lehet kitartani. Megyek a szobámba, ott talán hűvösebb.

S megindult a tó partján a kastély felé.

És amint lépkedett tova a tó partján a pázsiton karcu termetével, finom kis lábával, meglibbenő göndör szőke hajfürtjeivel, bájos látvány volt teljes fiatalágában. Könnyedén lépkedett s nem nézett hátra egyszer sem a férfira, akit ő jövőjének gondolt s aki most még csak multja s neki. Nézi őt, nem nézi, olyan mindegy, teljesen érdektelen. És hogy a Magduka mit gondol, az a csunya kis leány, aki féltette tőle ezt a pojácát bátyját, hát az is olyan mindegy. Holnap ő elutazik innét, hála Istennek.

Jókedvűen és könnyedén haladt Jolán, hisz megkönnyebbült sok heti tervezgetés, színjátszás és tettetés minden szövevényes gondjától és erőszakoltságától. Most újra szabad lett, teljesen szabad, azt tehet, úgy viselkedhet, amint az éppen jól esik neki. Nem kell óvatosan vigyáznia, hogy ennek tessék, vagy annak tessék: füttyülhet mindenkinek a fejére.

László nézett a távolodó leány után. S amikor Jolán bájos alakja eltűnt a cserjék mögött, sajátos érzés vett Lászlón erőt.

László érezte, hogy most elmúlt tőle valami, örökre elmúlt, valami, ami pedig szép is lehetett volna.

A Magyar Néprajzi Múzeum és Amerika

A "SZABADSÁG" budapesti szerkesztőségétől

Az egyik legértékesebb magyar kulturális gyűjtemény a **Néprajzi Múzeum**. Kiváló szakemberek évtizedekig munkálkodtak, hogy a nagybecsű néprajzi anyagot összegyűjtsék.

Ez a megbeesülhetetlen gyűjtemény azonban **veszélyben** fog. Már régen tervezték, hogy külön épületet emeljenek a Néprajzi Múzeum számára. De jött a háború, aztán a trianoni béke s vele együtt a gazdasági leromlás. Ma bizony a szegény magyar állam képtelen arra, hogy múzeumépületeket emeltesse, hiszen még a legszükségesebb kiadásokat is csak nehezen bírja fedezni. Így hát a Néprajzi Múzeum kincseit kénytelenek voltak ideiglenesen a városligeti Iparcsarnok egyik szárnyában elhelyezni. Csakhogy az épület annyira rossz állapotban van, hogy az eső beázta a födét és nagy károkat okozott a néprajzi gyűjtemény anyagában.

Hallatlan kár ez az országra s a kulturára nézve, mert eltekintve a gyűjtemény anyagi értékétől, egyenesen **pótolhatatlan minden veszteség**. A háboru ugyanis a népművészetet is megölte. A mai rettenetes

Times" szerkesztője. A szervezethez végre lehetett volna, hogy azok a magyar vidékek, melyek eddig fenntartották még nemzeti viseletüket és központjai, végvárai voltak a magyar népművészetnek, továbbra is ápolhassák a háziipart. **Hovatovább eltűnik a népviselet és helyét a vásárokban vagy a boltokban vett gyári ruhák és öltözködések foglalják el.** A Néprajzi Múzeum tehát valóságos kulturális kincsvesztést szenved, melyeket többé beszerezni nem lehet.

A gyűjtemény mostoha helyzetére való tekintettel valóságos áldás és remény számunkra az a hír, amely **amerikai érdeklődésről** számol be.

Felkerestem a kulturális területen egyik vezető személyiségét, akinek ügykörébe tartozik a Néprajzi Múzeum dolga is, hogy felvilágosítást nyerjek. Megtudtam, hogy a közelmúltban **magánjellegű érdeklődéssel fordultak Amerikából a miniszteriumhoz.** Az "America's Making" mozgalom, mely már rendezett néprajzi kiállításokat, állandó jelleggel szervezkedett meg. Először dr. Finley, a "New York

zet célja az Amerika népművészeiben képviselt nemzetiségek faji kulturáját bemutatni, demonstrálni az egyes nemzetiségek érdemeit Amerika nagygazdaságában, s a nemzeti kulturát Amerika földjén is tovább istápolni s fenntartani. A szeptember folyamán tartott nagy gyűlés alkalmával azt a határozatot hozták, hogy egy **Nemzetközi Múzeumot fognak létesíteni New Yorkban.** Harminchat nemzetiség venne részt ebben, mindegyik egy-egy osztályt rendezne be, mely az illető nemzetiség népművészetét, faji kulturáját és nemzeti multját mutatná be. Azonkívül minden nemzetiség számára egy-egy ugynevezett "propaganda-hetét" engedélyeznének.

A mozgalom egyik magyar tagja, **Meyer Vilmos,** érdeklődött egy budapesti ismerőse útján, a magyar kultúrminiszteriumnál, **hajlandó lenne-e a magyar állam teljesen felzárkóztatni a néprajzi és történelmi gyűjteményét az amerikai vállalkozásnak rendelkezésére bocsájtani.** Minthogy a megkeresés még nem volt hivatalos jellegű, a miniszterium sem ad-

hatott hivatalos választ, hanem ugyancsak levélileg tudatta az érdeklődőket, hogy **készséggel hajlandó komplett muzeális anyagot küldeni,** de tekintve a Néprajzi Múzeum sanyaru helyzetét, kéri, hogy a küldendő anyag ellentértékeképpen **részletessék segélyben a budapesti Néprajzi Múzeumot,** melynek pótolatlan anyagát a pusztulás fenyegeti.

A miniszteriumban várják az amerikai választ és remélik, hogy ez kedvező lesz s így lehetővé válik az értékes gyűjtemény megmentése, valamint az amerikai magyar néprajzi múzeum létesítése is. Ez utóbbi pedig szintén rendkívül fontos lenne: ha **Amerika megismeri néprajzi szépségeinket, iparművészetünket és történelmi emlékeinket, minden propagandánál jobban tudjuk ezekkel bizonyítani kulturális jelentőségünket.**

E percben még nem lehet tudni, vajon sikerül-e a múzeum érdekes vállalkozása, de az bizonyos, hogy ellenségeink meg fogják ragadni ezt az alkalmat arra, hogy kulturájukat a miénk rovására dicsőítsék. **B-y.**

Akik lemaradtak...

Irta: Radnay Oszkár

Dénes doktor nemcsak házi-orvosa volt Ellyéknek, atyai jóbarátjuk is. A bekövetkezett kis tragédia óta pedig hol korán délután, hol este, de minden nap fehéret a felüres lett asszonyfészekbe. És nem beszélgetett soha. Aggódo tekintettel végigkutatva a szomorú asszonyt, kíméletesen, nehogy megbántsa vele; leült oda a kályha mellé áttelepített dohányzó-szék egyik foteljébe és matróz-pipájából fujta a szobalevegőbe a füstöt. Ha szólt is, zsémbeskedett csak. Haragudott a tére, ami miatt a sikos utcán tipegve kell járnia, haragudott patkányaira, amelyek nem reagálnak úgy a beléjük oltott kísérlet-nyagra, amint kalkulációba vette... Elly ilyenkor közel vonta a hintaszékét a kályhához, beleült és mosolyra meredt arccal mozgatta magát.

Dénes doktor mai látogatásakor vagy tíz perccel már, hogy magára maradt a szobában. Ott ült rendes helyén most is és csibukolt. Jó fényhatással dekorálta őt a szürke téli délután ablakon beáradó világossága és a nyitott cserépkályhaajtó mögül előszivárgó parázs. Arca gyűrődései szoborzerűvé rétegződtek így, haján se látszottak a tulráfestett szürke árnyékolások. Az előgomolygó pipafüst meg a szemek elé rajzolt, félig sötét, félig tejszínű, a kályha felé mind színváltozóbb vonalkákat, amiken át, ha odafordult is az ablak felé és nézte azon a hulló hóesést... Csak csendes volt, mint aki ezenkívül egyebet sem tesz.

Aztán bejött Elly. A homály meglepte, de meg is nyugtatta kicsit. Dénes doktor feléje mozgott úgy egész testével valahogy, az asszony meg beleült a hintaszékbe.

— Elvitték? — kérdezte az öreg ur.

— Igen. Ma megint látogatási nap van. Joga van hozzá.

Hallgattak.

— Kimondták már a választ

— kezdte újra Dénes doktor.

— Tegnap.
— Hát sikerült mégis elrontani ennek a két embernek az életüket — dünnyögte. — Mi lesz most?

Elly vállalt vont.
— Semmi. Dolgozni fogok.
— És a cél?

— A fiam nevelése. Meg az a mese, doktor ur, amiről beszéltem már egyszer... Hogy valamikor, igaz, sokára még, de ha értelmes tekintettel élem jön Laci, ha kérdezi majd: Anyuskám édes, miért kell nekem kétszer látogatni az apámat és miért nem kapom naponta, amint mindenütt látom? És akkor mesélek. Szomorú, ostoba mesét, fájót. Hiszen belőlem való fogja érezni!... És ha ezzel a mesével nő tovább...

— Nem, nem, Elly asszony! — ráta a fejét az orvos — Nincs ilyen mese. Aztán semmi köze a fiúnak a maguk történetéhez! Kint áll belőle, mint ahogy a maguk két életéből fakadt külön élete van. Vértől... Nem jelent sokat. Hiszen láthatja, egészen jól illeszkedik a kölyök. Erte jöttek, elment. Estére itthon lesz és épp úgy örül az apjánál mindennek, ami az ő külön jóját szolgálja, mint itthon. Változatosság ez neki, jóték. Amit meg fog unni egyszer és vagy oda nem megy többé, vagy ide nem jön vissza. Azért csak, mert fárasztja, kényelmetlen lesz.

— Ne, hagyjuk, doktor ur. Ez minden hitem, ne bántsa...

— Hm? Kíméletlen vagyok? Pedig meg kell keszenem az életmentést végre. Gábor a nagy játzsma utolsó ütőlapját is eldobta már? Bella egészen hozzáköltözött.

— Tudom — motyogta összeszorított szájjal az asszony. — Azt is, hogy anya lett? — beszélt kinzóan előnyulva a sőtétből tovább. Azt is, hogy nincs megállás többé? Mert Bella urónő... és usztoz, usztoz most már együtt... amíg bírja a kar, a láb, a szív, a tüdő... nem sokáig, Elly! A hullámok ott

himbálnak szájatok körül, amíg alig veszteksz a szörnyű, tragédiás fáradtságtól lélegzeteket... Aztán nem megy tovább... beleajultok a semmibe. A vizen meg egy pár elfodrozódó tarajkór jelzi, hogy megint elmerültek benne...

Az asszony nem mozdult. Csak a melle hullámzott erősebben.

— Elly, én az orvosra is vagyok ismerem magat, fiam. Huszonnyolc esztendeje van mindössze abból az életből, amit megszületésével elvált. És ennyivel jutott erre a nagy stációra, ahonnan csak — ujrakezdeni lehet.

— Nem értem — rezzent meg az asszony.

— Jó. Felhordom azt magából, amit pedig látni kéne, érezni. Elly! Hát komolyan hiszi, hogy huszonnyolc esztendővel meg lehet állni akkor, amikor ez vágyakat hord még, az agyban, a vérben és ami az egész lényeg is? Hiszi, hogy elég az, amit a mindenbírásból meghagytak? Mi lesz, ha egyszer öntudatlanul zúgó fejjel meg kell mozdulnia és meg-megy egész addig a tilalomjelszig, melyre a kénköves pokol írta rá: Vissza! Itt végződik a tisztesség!...

Elhallgatott és visszahúzódott a fotelsarokba. Pipájából kiütögette a kisasztali tálkába a hamut, majd teletölte újra és fogai közé szorította a szopóját. Az asszony meg csak lélegzett a hintaszékben. A kályhaparásza cinóberszínűre világította a félarcát, amin így minden-minden kirajzolódott és elárult emóciókat, szenvedést, érzelmeket. Látott jól rajta, hogy a csend most még jobban kínozza, mert az életárt képpen megéledt és él és tényleg meleg a vére, tényleg kell az elveszett lényeg, a szeretés, a vágy és indul... tényleg indul a tilalomjelsző felé...

— Menjen Elly, csavarja fel a villanyt, kérem — mondta csendesen a doktor, aki tudta a benne zavargó agylármát és meg akarta pihentetni ezzel.

Az asszony mély álomból ébredt fáradtsággal mozdult meg, feléje fordult kicsit, mint aki a beléje ütődött hangokat nem értelmelte egészen. De mert újra nem szóltak hozzá, ráemlékezésből indult a sötét szoba ajtaja felé. És felcsavarta a villanyt. A világosságban aztán hálisan nézett az orvosra.

— Ugy-e, jobb így?

— Na, jöjjön, Elly folytatom.

— Jó barátom a viláosság. Tessék. Így szívesen hallgatom, doktor ur.

—Nincs megjegyzése az elmondottakra?

— Talán van. Talán igazra lehet...

— Nem mese ez, asszonyom. Az a munka, amire dacból vállalkoznék a fiáért, nem magának való. Nem ilyeneknek találták ki. Maga olyan, mint egy fehér, duruzsoló, drága angoracica. Öbölvaló, hogy simogassák, játszanak vele. Dobjon csak egy ilyen cicát a fászkamrába, egeret fogatni...

Nevetett az asszony.

— Nem, Elly, butaság. Kell magának a család, az unalmas délutánok, a Schubert-muzsika, mert — igazságtalanság lenne másként!

— Férjhez akar adni talán? — kérdezte félig gondolkodva, félig mosolygón.

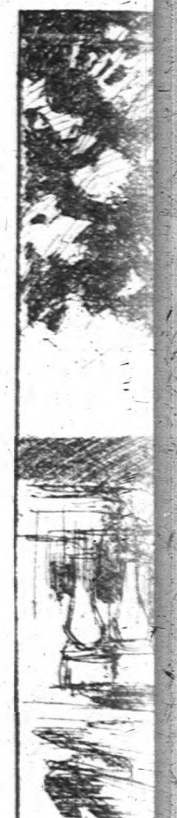
Dénes doktor megrezzent ettől az eléje hajtott kérdéstől. Nem foglalkozott még vele behatóan eddig, csak megérzészerűleg. Most, hogy itt volt, hogy szembe jutott vele, nem tudott mit kezdeni. Villámcsikázásként futott át benne egy hirtelen kínos látomás: amint tükör előtt beretválkozott reggel és meglátta a magán hordott ötven esztendő minden gyűrődéssel, minden derűtött hajszálával. Es ez most megijesztette, óvatossá zsugorította. Atkémlelt az asszony felé úgy szemszögletből, az arcát nézte, a gondolatait kereste. De Elly jól bujkált a mosolya mögött, bár a világgal se próbálta hinni, hogy Dénes doktor önmagát kínálja.

JÓ

Gly jó a...
Édes anya...
Mikor a...
Tekint...
Előttem...
Ejzel-nap...
Rad gond...
Ahitatt...
Éltem leg...
Jut esze...
Valahány...
A lelke...
Ha rád n...
Tud a sa...
A jó lsten...
Adott nek...
É szívbe...
Te plánt...
Mennyor...
Tanítgat...

A

A NAGY...
A próf...
időben...
Miközben...
tisztel...
köpeny...
szól a...
Kerem...
ciens fog...
dekes est...
barátom...
ő beszél...
hozzám...
igerkez...
kus, az...
folyton...
ma, hogy...
se le, se...
semiféle...
más érte...
is monda...
chondra...
ráti szig...
önre kell...

Pusk...
ból...
ról,

JÓ ANYÁM EMLÉKÉRE

Irta: Főt. Csernitzky F. István

Oly jó a rád emlékezés,
Édes anyám,
Mikor a szép tulvilágból
Tekintsz reám.
Elottem van kedves arcod
Ejjel-nappal,
Rád gondolkodom imádságos
Abitattal.
Éltem legszebb időszaka
Jut eszembe,
Válahányszor lelked pillant
A lelkembe.
Ha rád nézek, csak örülni
Tud a szívem,
A jó Isten hogy ily anyát
Adott nekem.
E szívbe a legszebb kincset
Te plántáltad:
Mennyszággal beszélgetni
Tanítottad.

Anyatejjel szállott belém
Jézus hite,
Anyacsókkal edesb lett az
Ég szerelme.
A dívatnak hiu árja
Rád nem hatott,
Gyermekedből nem neveltél
Puha bábót.
Kerülted a kényeztetést,
Erős voltál,
Testtel-lelket egészségre
Te szoktattál.
A lelketem jobb' szeretted
A testemmel,
Iskolába azért adtál
S fölneveltél.
Isten után téged illet
Igaz hála,
Küzdölmed és imád hogy nem
Vesztett kárba.

Midőn ember lett belőlem,
Nem szégyeltem,
Hogy csak a te gyermekedet
Láttad bennem.
Kenyereimnek első felét
Ha te kaptad,
Gazdagságnál jobban örült
Ennek fiad.
Nem számíló, mennyit adtam
Vissza néked,
A sok jobból, mit áldozott
Reám szived.
Nem lehet azt megfizetni
Pénzzel-mézzel,
Mit egy anya tesz fiáért
Szeretettel.
Most, hogy lelked Istenhez tért
Nyugovóra,
Szentebb lettél én előttem
Mindenkorra.

Az a sok jó, az a sok szép,
Amit tettél.
En előttem megtisztulva
Örökre él.
Szívem minden dobbanása
Te feléd száll,
Hogy magyar hazát szeretni
Tanítottál.
Kérjed Isten ott a mennyben,
Kérd engem,
Szabadságot küldjön hazám
Bus egére.
Igaz hálát a koporsó
Le nem zárhat,
Elfeledni lehetetlen
Jó anyámat.
Bajta leszek: égi babér
Legyen részed,
Pihenésed pedig csöndes.
Isten veled!

A BUNDA

Irta Somlyó Zoltán

A NAGY ideggyógyász, Stein professzor reggel a rendes időben érkezett meg a klinikára. Miközben a papi ruhához hasonló tiszteletet gerjesztő fehér munkaköpenyt magára rántotta, oda-szólt a tanárségédnek:

— Kérem: ma egy fontos páciens fog jelentkezni. Nagyon érdekes eset. Egy bankdirektor jóbarátom ajánlotta be ide, illetve ő beszélt rá, hogy látogasson el hozzám. Igen érdekes esetnek ígérkezik. Bizonyos fokig mániákus, az a rögeszméje, inkább folyton vissza-visszatérő aggodalma, hogy megőrül. A családjában se le, se föl nem fordult elő semmiféle komoly idegbaj, se más eféle, a bankdirektor maga is mondja, hogy pusztán hipochondriával állunk szemben. Baráti szigort ajánlok önnek, mert önre kell bíznom őt, nekem ma

rengeteg nagy az elfoglaltságom. Ejnye, no, majd elfelejttem megmondani a páciens nevét, — és a zsebében kotorászva, előkereste a bankdirektor ma reggel érkezett levelét — Szendrői, a híres költő, vagy mondjuk: divatos ember, azt hiszem negyven körül. Költő, pláne jelentékeny költő és hipochonder! Ez csak természetes!

A tanárségéd, még fiatal ember, aki az irodalom rajongója volt. Szendrőinek meg éppen lelkes olvasója és igaz tisztelője, nagy érdeklődéssel és némi meglepetéssel hallgatta a főnöke szavait. Amíg hallgatta, eszébe jutottak bizonyos értesülései. Az ilyen divatos közzsereplő férfiakról sok minden pletykát hordanak zét az emberek, talán éppen maguk a csodálók, a tisztelők. Kömoly ember nem ad rájuk. De

most mégis hirtelenében jelentőseget kölcsönzött a professzor bejelentése sok olyan híresztelésnek, amit eddig nem vett komolyan a fiatal orvos.

— Tanár urat talán érdekelní fogja, — kezdte a tanárségéd — erről a Szendrőiről érdekes dolgokat tudnak az emberek.

— Nos? — ütötte fel a fejét a professzor, — miközben egyszerre több könyvből is tovább lapozgatott.

— Hát először is, rendkívül izgalmas fiatalosága volt. Nyugtalan élet, alkohol, meg igen sok nő.

— Eh, nem jelent semmit. Ezek mind így élnek. Ez vele jár. Ettől nem örül meg senki — mondta a professzor csak amolyan félfigyellemmel.

— Nem, nem, — folytatta a tanárségéd, — nem is az. Hisz én is azt hiszem, hogy szó sincs komoly bajról. De a mostani élet-

téről hallottam egyet-mást, ami talán megtámogathatja az esetet. Ez a Szendrői feleséges ember és nemrég nősült. Legendás nagy, ugynevezett földöntuli szerelem eredménye ez a házasság, nagy harcok előzték meg, amíg végül egymáséi lehettek. És most: az asszony alig huszonnégy éves. Szendrői pedig negyven... A szerelem a legforróbb virulásban, azt mondják, hogy egy pillanatig se tud meglenni ez a Szendrői az asszony nélkül... az öregedő férfi utolsó forró, emésztő fellángolása... Ez... ezzel lehetne, úgy gondolom, — megmagyarázni ezt a dolgot.

A professzor legyintett a kezével. Ezenközben más dolgokra tértek át. Majd a tanárségéd kiment a rendelésre.

2.

Felóra mulva a tanárségéd za-

Puskás Tivadar, mikor a Teréziánumból kikerült, fájdalommal értesült arról, hogy a családja elszegényedett.

a birodalom követe lehet valamely idegen udvarnál. Irigylendő pálya valamennyi s mindégnyiken az ország javára gyümölcsözteszetheti Istenadta tehetségét. Ennek a pályának is az az első feltétele, hogy gazdag legyen, aki reá lép. De hát a bányá bőven ontja az aranyat.

Ehez képest a fiatal Tivadar Bécsbe került a diplomata pályára készülő fiuknak előkészítő iskolájába, a Teréziánumba. Ezt az intézetet magyar pénzen alapították ugyan, de ebben az időben csak kivételesen vettek fel belé magyar növendéket. — Ilyen kivétel volt Tivadar is, aki szokatlanul fényes eredménnyel tette le a felvételi vizsgát s nagy reményeket támasztott jövője iránt.

Azok részére, akik saját erejükből akarnak átvergődni az életben, ez a Teréziánum a legrosszabb iskola. Ott csak nagy urakat akartak és tudtak nevelni. Rászoktatták őket az előkelő életre. Már az első gimnáziumbeli tanulónak meg volt másodmagával a külön inasa, aki kettőjüket kiszolgálta. Megtanították őket az előkelő világ életének minden-formáira, illemszabályaira, udvaronc szokásaira, csak arra nem, hogy egy falat kenyert miképp lehessen megkeresni. Későbbi időkből többeket ismertem, akik ebből az intézetből kerültek ki s nem volt megfelelő vagyonuk, csaknem mindannyian hajótöröttjei lettek az életnek.

S Puskás Tivadar is arra ébredt fel, hogy mire elvégezte az iskolát, vagyon nélkül maradt. Nagybánya vidékén nagyon szeszélyesek az aranyerek. Olykor nagy kiterjedésben dusan tartalmazzák a nemes fémeket és éveken, sőt évtizedeken át bőséges hasznot hajtanak, aztán pedig meddökké válnak, — sokszor minden átmenet nélkül. Az utolsó években is láttunk egy ilyen esetet. Nagybánya közvetlen közelében, a borpataki völgy szegény falusi tanítója igen gazdag aranyérre akadt. Nagy ur lett, nagyuri életre adta magát. Párisban élt, ott szórta

vartan állított be a professzorhoz:

— Tanár ur, megvizsgáltam azt a költőt... megvallom, zavarban vagyok... az eset nem olyan egyszerű... Nem akarom a felelősséget vállalni és a páciens, mindentől eltekintve, túlságosan szenzibilis, képtelenség egy szót is szólnom anélkül, hogy felgugorjon. Egyébként köti magát ahoz, hogy tanár ur vizsgálja meg.

A költő belépett. Kissé bizonytalan léptekkel; az előírás vizsgálat egy-kettőre megtörtént. A tanár felhuzta a szemöldökét, aztán beleült magas karszékebe:

— Dolgozik valami nagyobb munkán, mester? — kérdezte.

A költő, mint akinek nagy köcsse a a szívéről, szinte kigyulva, szólalt meg:

— Nagyobb munkán most nem. De igen nagy terveim vannak. Eppen ezért is fontos volt éppen most, hogy a professzor ur itele-tét, halálos, vagy fölmentő itele-tét halljam...

— No, a halálos ítélet nem oly gyakori nálunk, — felelte a tanár

kissé mosolyogva. — Olyasmiről szó sincs, kedves mester...

— Jól tudom, tanár ur, — vá-gott szavába a költő, — jól tu-dom én, hogy megrögzött hipo-chonder vagyok, már régóta. Né-ha például nem tudok átmenni egy utcán vagy egy téren; ilyen kor biztos érzésem, hogy tabetikus lettem. Pedig aztán kiderül, hogy nem is...

— Ugyvan, az egyszerű té-ríszony! — vágta rá a tanár. — De mindenesetre kár volt nem józanabb és kevésbé mozgalmas fiatalságot élni.

Szendrói arcán valami hatalmas erőfeszítés látszott:

— Tanár ur, esküszöm önnek, hogy ön sem élt tisztább és józa-nabb életet, mint én. Tizennyolc éves koromban még nem tudtam, mi a nő. A magamfajtájú ember-nek az az átka, hogy belehazud-nak az életébe mindenféle, stil-szerűnek tartott kicsapongást, aféle színes életet lopnak bele az életébe holmi riporterek, kri-tikusok; egész életet a vágyakozás volt, mindenféle szempont-ból. Ezt higgye el tanár ur.

A professzort meglepték ezek a szavak. Majd hirtelen így szólt: — Kedves mester, fogja csak be a jobbszemét. Így. És most: lát a balszemével?

Szendrói kissé ijedten tette, amit a tanár ráparancsolt. Aztán egy-két pillanatig maga elé né-zett, inkább meredt a balszemé-vel. A szája egyszer-kétszer szóra nyílt, de mégis hallgatott, majd nagy erőfeszítéssel válaszolt:

— Nem látok rajta, professzor ur, azaz látok, de nagyon homá-lyosan, mintha ködbe néznék... Furesa, igazán, alig látok ezzel a szememmel.

A tanár érdeklődéssel kérde-zte:

— Nos, és ezt még sohasem vette észre, mester?

— Nem, — szólt szinte nyög-ve a költő és kimondhatatlan szorongás látszott rajta. Olyanokat nyelt, mintha fulladozna, kinosan csuszant le- és fel az ádámcsut-kájja.

— Látja, ilyenek maguk, hipo-

chonderek, — szólt a tanár és mosolygott.

— És... és mi ez, professzor ur, meg... megvakulok?

— Nem kell mindjárt ilyenek-re gondolnia, kedves mester. Na-gyon előrehaladott neurasthenia. Teljesen nyugodt életet kérek, iz-galmak nélkül, munka nélkül, sok alvás, kevés dohány és semmi al-kohol.

3.

Szendrói után félórával ragyo-gó szépségű asszony lépett be Stein professzorhoz: a költő fele-sége. Kedves, mosolygós, életvá-gyó, lugó hangon, de kissé önhitt követelőzéssel érdeklődött a diagnózis iránt, mert, amint kissé in-dokolatlan pulykaindulattal mon-dá, neki csak tudnia kell, mi van az urával.

— Hát kérem, — mondta a tanár, — baj van, nagy baj. A mester bizony tönkrement.

— En tudtam, már régóta tu-dom, — mondta mohón az assz-ony, — rettenetesen ideges, néha már szinte...

— Eppen ellenkezőleg, assz-onyom. Az igazi neurastheniás so-hasem jut oda, ahova a kedves férje jutott, illetve rövid időn jutni fog. A neurastheniás magán keresztül nézi a dolgokat, a saját énjét teszi meg a dolgok köz-pontjává, míg a paranójas ellen-kezőleg... no, de ez önt alig ér-dekelheti, nagyságos asszonyom. Tény az, hogy a férje komoly veszélyben van, amiből, azt hi-szem, nem is menekülhet...

Délben Szendrói megkönnyeb-bülten ült asztalhoz. Eppen abban a pillanatban, amikor a pecse-nyét feltájták, meghozták az asszony új bundáját a hozzávaló számlával. Szendrói ámult, bá-

mult, ő erről a bundáról nem tudott, hisz a tavalyi bunda még gyönyörű. De azért csak néhány szóval merészelt véleményt mon-dani:

Az asszony furiahangon för-medt rá:

— Csak az Isten tudja, mit jelent egy ilyen emberrel élni együtt. Egy ilyen örülttel!

Szendrói röviden rászólt:

— Ezerszer mondtam már fiam, hogy ne bántás ilyen szavakkal. Talán csak nem vagyok örült, mert sokallom ezt a második, fele-sleges bundát...

— Nem, nem azért vagy örült, hanem tudom, hogy örült vagy. Ott voltam Steinnél, most jövök onnan, neki csak elhiszed...

4.

Szendrói tüstént elszaladt. — Stein professzor kapujáig meg sem állt, de ott hirtelen megtor-pant. Mi lesz most? Ha hazudott az asszony, akkor meg kell őt öl-nie. Ha igazat mondott, akkor... akkor is meg kell ölnie. Akkor

szét kell szakítania, hogy ugy-olyan állati kegyetlenséggel, vag-ta az arcába...

Rágyújtott egy cigarettára. És megfordult. Hazafele.

Kifizette a bundát.

A LEGJOBB MAGYAR OPERETTEK

KOTTAI ZONGORÁRA ÉS ENEK-RE (VAGY HEGEDURE.)

Aranymedár (ujdonosság) 2 fűzetben, összes	\$1.00
Csárdaskeringő 2 fűzetben, összes	\$1.00
Bajadér (ujdonosság) 2 fűzetben, összes	\$1.00
Három a kislány 2 fűzetben, összes	\$1.00
Igdi díjak 2 fűzetben, összes	\$1.00
Lili bárónő 2 fűzetben, összes	\$1.00
Luxemburg grófia 2 fűzetben, összes	\$1.00
Pillangó főhadnagy 2 fűzetben, összes	\$1.50
Tatárjárás 1 kötetben, összes	\$1.25
Varázskeringő 2 fűzetben, összes	\$1.00
Bármelyik 5 operett egyszerre rendelve	\$4.00
Mind a 10 operett egyszerre rendelve	\$7.50

Minden magyar és idegen kotta taktáron.

Kérje teljes magyar kottatárjegy-zékünkét.

Amerika legnagyobb magyar könyv, kotta és hanglemez-kereskedése.

BARD FERENC ÉS FIA FIOKJA

KEREKES BROS.

208 East 86th St., New York City

ÖRÖM

ha az óhazának hírt hallanak amerikai rokonaiktól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénz-segítést is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BÁRMELY RÉSZÉBE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése.

HAJÓJEGYEK a legjobb vona-lakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füszlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.

Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 3rd Street, NEW YORK.

Polachek Zoltán

hítes szabadalmi ügyvéd személyesen kezeli magyar feltalálók ügyeit az Allami Szabadalmi Hivatalban a PLT ALANUS tanszék ad-irjon irodánk-ba INGYEN k e p e s köny-veit "TALÁ-L-MÁNYA" rajzát küldje meg ma

FREE MANUFACTURERS PATENT CO.

809 520 FIFTH AVE NEW YORK

DOLLÁROKAT KÜLDJÖN

HA AZT AKARJA, hogy az óhazában élő kedvesei ne lánssanak szükségét, küldjön nekik AMERIKAI DOLLÁROKAT. Magyarország minden városában fizetünk ki DOLLÁROKAT.

HA AZT AKARJA, hogy pénze 4% ot kamatozzon azonnal és ne kelljen hat hónapig várnia a kamatra, helyezze el nálunk betét-ként. A kamatokat havonta a tőké-hez csatoljuk.

Pénzt kamatokkal együtt bár-mikor kivetheti.

Korona és dollár küldés a legol-csobb napi áron.

ATLAS BANK

39 COOPER SQUARE NEW YORK Telephone: Orchard 7007

3 Ave. és 6 utca sarak CITY, N. Y. Nyitva: Reggel 9.30 este 8-ig

tele marokkal a magyar föld kincseit. Aztán a bánya elapadt, adósságok halmozódtak össze s elárvereztek a tulajdonosnak még apjáról maradt szerény házikóját is.

Puskás Tivadar apjának bányája is elapadt s a Teréziánium növendéke itt állott az élet küszöbén, nem tudva mit hoz a jövő. Egy pillanatra sem gondolt arra, hogy valami kis hivatalban helyezkedjék el, ahol — abban az időben — vagyon nélkül nehéz az előmenetel. Elhatározta, hogy bátor szívvvel, kidüllesztett mellel nekimegy az életnek s maga két keze munkájával fog csapást vágni az élet rengetegének bozótján át s elvándorol oda, ahol az egyéni erő legkönnyebben érvényesül: Amerikába.

Erre az elhatározásra külső körülmények is hatottak közre, belső indító okok is. És az utra elő is kellett készülni előbb. Első sorban azért akart Amerikába menni, hogy ott "pénzt csináljon." De a pénz nem önmagáért érdekelt. Az csak eszköz volt az ő terveiben. Ő nagyon magasán tüzte ki életének a célját. **Az emberiséget akarta megóvni a háboru borzalmaiktól.** Lehetetlenne akarta tenni még azt is, hogy fegyver alatt, kaszárnyákban tartásuk a nemzeteket arra, hogy hadiköltségeiket jótékonycélokra fordítsák. s beálljon az emberiség boldog aranykora, a mikor mindenki minimális munkakifejtés mellett szerezheti be maximális névértékben az élet szükségleteit.

Ő maga szembe akart helyezkedni a világ összes népeivel s kényszeríteni akarta őket, hogy neki engedelmességedjenek.

Grandiózus terv! Nagy Sándor elhatározása sem volt ily merész, mikor elindult negyvenezer macedón katonájával, hogy meghódítsa a világot. Pál apostol vállalkozása sem volt oly nagyratörő, mikor elindult Antiochiából nyugat felé, hogy Krisztus tanai számára meghódítsa a római birodalmat.

KALANDOS, NAGYSZERŰ ÉLETCEL.

Puskás úgy vélte, hogy ezt a célt a kormányozható léghajó, illetőleg a repülőgép segítségével elérheti. És itt kérem az olvasót, hogy ne mosolyogjon a terv fölött. Ma már tudjuk, hogy a repülőgép és a kormányozható léghajó nem a béke szerzői maivá lettek, hanem a háborút tették még véresebbé. Puskás ezt nem tudta még s magukat a légi gépeket is másként képzelte el. Az ő terve a múlt század hatvanas éveinek végén fogamzott meg. Bizalmas együttlétünk alkalmával elmondta többször is erre vonatkozó nézeteit. Ugy képzelte, hogy a repülőgép bármilyen nagyságban fog megépülhetni. Ha övé lesz egyszer annak a titka, akkor oly óriási gépeket építtet, hogy azokon legalább is ezer ember foglalhasson helyet. De esetleg sokkal több is. A mint az első gépe készen lesz, megszerez majd az adriai tengeren egy alkalmas szigetet s ott fogja felépíteni a gyárat, ott állíttat elő annyi új gépet, a mennyire szükség lesz s ott fog lakni ő maga is. Pénz tetszőleges mennyiségben fog rendelkezésére állani. Az angol, vagy a francia bankra rá fog parancsolni, hogy ennyi és ennyi milliót küldjön és azok küldeni fognak, mert máskülönben egy szép napon le fog ereszkedni palotájukba a maga ezerevitézével s elviszi egész aranykészletüket. Őt pedig a szigeten nem bánthatja majd senki. Csak hajóval jöhetnek ellene, de gépe ott fog lebegni a levegőben a sziget fölött, s bombáival el fog sülyesztetni minden ellenséges szándéku páncélost, mielőtt az lövésnyi távolságra őt megközelítené.

S mikor légijárművekből megépített egy egész armádát, akkor megkezdi a nagy művet, hogy örök békét parancsoljon az egész világra. Az orosz cárnak meg fogja hagyni, hogy szabadságot adjon a népének, s oszlassa fel a hadseregét. A kardokból csináljanak kaszát, a lándzsákból szőlőmetsző kést,

EG

Iró barát...
bernyag...
sárgó...
látszó...
sért vala...
esaládi...
akinek meg...
bált is...
meg...
idegenül...
szegény...
emlékül...
lutánon...
tén két...
kan talá...
— Igy...
sem mond...
sem mert...
Az apja...
volt, soka...
hogy rász...
kell, elpá...
halál gon...
orvosok...
akár titok...
hozza. Ha...
ha valam...
módon me...
neki, ha p...
meg mire...
pézt hozzá...
leszámolt...
vásárolna...
Ez után...
volt, mik...
dóssít a...
kileste, m...
pészik k...
a halottak...
fájt kiz...
nagykapu...
halottas...
a kocsi...
nyújtózt...
esendese...
legközele...
tatva belev...
aztán elő...
kete kocsi...
megint...
aludtunk...
remegve be...
kapta az any...
ryoszőrög...
hon, megha...
Odafaza...
ingerlékeny...
anyámhoz...
va, vagy...
— szegény...
anyámnak...
és sokszor...
míncharm...
hogy mind...
hogy most...
künk, hogy...
amikor az...
akkor az...

A le

gyorsaság...
szempont...
a golyó...
buknak...
M...
A golyó...
pályán...
sel löki...
nem keres...
szomszéd...
zának...
ha a kugl...
sége...
domány...
keves er...
Nehéz...
nyát, amely...
kölesönzu...
tok finom...
a heves...
jól kormány...
saság akk...
kat éppen...
az első...
ban. Két...
tökéletes...
nak át kell...
buknak in...
sék egym...
sék egym...

EGY ÖREG UR

Irtta: Miklós Jenő

Író barátom adta ezt a fotográfiát, mint ahogy az ember nagy, szomorú magányosságok idején egy-egy kézzorilásért, vagy véletlen látogatásért valami kedves emléket, családi ereklyét tukmál arra, akinek még tegnap a belső szobáit is aligha mutatta volna meg. Aztán pedig megint idegenül találkoznak, csak a szegény ereklye maradt meg, emlékül, hogy egyszer egy délutánon, nagyvárosi lármás estén két ember sóhajtása hallkan találkozott...

Igy még az anyámnak sem mondtam el. Magam előtt sem mentem végiggondolni.

Az apám már nagyon beteg volt, sokat szenvedett és nem hogy raeszmélt, de együtt járt kelt, elpáhent és felhördült a halál gondolatával. Akkor az orvosok megtiltották, hogy akár titokban is pénzt adjunk hozzá. Ha valamit kell, vagy ha valamit öregeknél, gyermekes módon megkiván, vegyük meg neki, ha pénzt kér, kérdezzük meg, mire és szerezzük be, de pénzt hozzá ne adjunk, mert leszámolt önmagával. Revolvert vásárolna...

Ez már abban az időben volt, mikor az öreg hazaszökődött a szanatóriumból, mert kileste, milyen titokban csempészik ki minden éjjel mellőle a halottakat. Egyszer éjféltájt kiszökött a kertbe és a nagykapu előtt esendbe nyole halottas kocsit látott. Ahogy a kocsi felvettek mereven kinyújtózott utasait, ahogy esendesen megindultak és a legközelebbi utcasaroktól vágatva belevágtak az éjszakába, aztán előállt megint egy fekete kocsis és megint egy és megint... Mi odahaza már aludtunk, amikor félrülten, remegve belopta magát és átkapta az anyám nyakát, sirva nyöszörögte, hagyjuk őt ott, hon, meghalni.

Odahaza meg bizalmatlan, ingerlékeny és éppen szegény anyához elkeseredetten durva, vagy csak inkább kemény — szegénylegény volt. Az anyámnak meg kellett titkon és sokszor esküdni reánk, harmincháromkét éves fiaira, hogy mindig özvegyen marad, hogy mostohaapát nem hoz nekünk, hogy őt fogja siratni és amikor az anyám megesküdött, akkor az öreg a válla után

kapott: — Tehát te is azt mondd, azt várod. Hogy meg fogok halni? Pusztuljak el?! Ti már tudjátok! Őjetekek meg! Ne hagyjatok ilyen réttentésen szenvedni.

Néha kettejükre nyitottam és a legszigorubb kegyetlenséggel kellett bánnom az apám mal, mert megörjítette volna az anyámat is. Nem egyszer viaskodtunk... lefogtam, aztán elfáradt, éjjel átlapózott az ágyamhoz, a homlokomat simogatta és sokáig az ágyam szélén ült. Engem nézett. Nehezen bucsuzott az élettől, mert az élet csak most nyitotta rá kíváncsi, nagy szemét. De jött a szenvedés, mint jött fiatal korában a sok dolog, tekintetét vaddá és könnyessé tette és nem néhetett bele az élet nyit, bátor szemébe.

Amikor nagyon elfáradt, a mikor hiába vette be heteken át félóránként a kanalas orvos-ságokat, amikor minden hiába, tépődtek az idegei és elfáradt a lélegzése, olyankor az ajka kemény vonásain lehetett látni, hogy utoljára, most legutoljára leszámolt önmagával. Fürkésző pillantással végignézett rajtunk, szigorú mozdulattal rendezgetett valamit a ruhánkon, dorgált a rendtelenségünkért, csak hogy még egyszer gyanútlanul hozzánk érhesen. Aztán sarkon fordult és a szobájába ment. Kimerülten, kétségbeesve, kisírt szemmel jött újra köznök.

Mindent elzárunk előle, láncait, óráját elszedjük, nem lehetett öngyilkossá. A sötétin elkisértük, kés, zsinog nem akadt a kezégyébe, annyira szeretjük, hogy szegénynek élnie kellett.

Egyszer mégis kilapózott gyanútlanul az utcára. Vagy félnapig kerestük. Kis kávéházban találtunk rá, csapzottan, kimerülten, a szeme kisírva. Olyan szomorú az, hogy ezek a vén gyerekek sirtak, és mi már csak meg se simogathajuk, össze se szidhatjuk őket, mint ahogy ők tették velünk. Ha úgy felültethetők a térdünkre, hip-hop, Janesi katoná les... esendesen ült a kávéházban, a jobb kezét a zsebében tartotta. Megkínáltam szivarral, möhön rágyújtott és ezalatt véletlenségből kité-

pogattam a jobb zsebébe, nem volt benne fegyver. Hazamentünk. Szép korai este volt, inkább csak késő délután, a hervadás már átjéent a budai hegyekről, az apám lassan topegyektől, néha bólogatott a fejével: "hja igen" még a szobája ablakait is kinyitotta, amikor szótlannul lefeküdt. Többet nem is kelt fel az ágyból.

Néhány napig nagyon rossz-szul volt, aztán örökre elesendesült.

Még az utolsó éjszakán emberfeletti erővel lecsuszott az ágyról, titokba — bennünket aludni kergetett — a konyhába lapózott, egy kis skatulya pucolópasztát rejtet magához és az ágyban kipucolta a karikagyűrűjét. Az utolsó utra. Soha más gyűrűt nem viselt. A pasztás skatulyát ott találtuk a vánkosa alatt, de vas-tag, már hideg ujjja is még vörös volt a máztól, ahogy gyorsan a gyűrűjét tisztogatta.

Nekem már az utolsó napok alatt is feltűnt, hogy a jobb kezét mindig a takaró alatt tartja és egyre rheumáról panaszkodik. De mert tudtam, hogy semmi öldöklő szereszmót nem rejteget, az öngyilkossága már nálunk is rögeszmévé nőtt, nem igen zavartam.

Amikor felöltöztettük, fekete kabátja zsebében egy friss zálogcédulát találtam. Az elnyomott zokogás egyszerre kitért belőlem, amikor ezt az összezugorított, rongy papirost kiterítgettem, hogyan, hát nyomorgott? Mire kellett a pénz, mit akart vele és hová tehetete? A cédulára mindössze két koronából állott, huszfilléresekben. Kinek adta a pénzt, amelyet még oly sürgősen zálogba fűltetett?

Pillanat alatt rettenetes emberi tragédiák villantak át előttem, romantikusak és ostobák, amig megnéztem, hogy mennyi pénz is kellett neki. A cédulát három koronára állította ki a zálogos. Tehát három korona. Ennyi. Egy hosszú és fáradtságos emberi élet végén. Bennünket emberré tanított: szépen, békén nőtünk ő belőle, a vége pedig — három korona. Nekünk nem mert szólni, az ő számára nem volt pénzünk, három koronánk.

Megnéztem, hogy mit csapott be. Mire kellett a pénz és mivel akarta megszerezni.

Nagy, futó, ákom-bákom irás a zöld cédulán: Egy karikagyűrű. A dátum: Egy hét a halála előtt. Nem szóltam az anyámnak semmit, de mikor felöltöztettük, megnéztem a gyűrűjét. Uj gyűrű volt. Vas-tag. — Sárgarézből.

Tehát ezt vette az egy koronáért. Hogy anyám és mi észre ne vegyük, hogy az igazit, amelyetől most vált meg először, becsapta. És ezt a rongy rezet pucolta az utolsó éjszakán. Hogy kiterítve ne lássák. Siettem a zálogházba és kiváltottam a gyűrűjét. És kérdezősködtem az öreg ur után. Még emlékezett rá, mert nagyon gyanusan viselkedett. Félte. Amikor a három koronát leolvasták előtte, szipákkolt, mint a gyerek, amikor nagyon megüti magát és nem akar sirva fakadni. Szegényen! A piszkos kis boltban még utána is néztek és látták, hogy itt a harmadik szomszédságba a vaskereskedésbe ment.

Gyorsan, már peckesen. Bementem a vaskereskedésbe is, az öreg ur után. Nem emlékeztem rá. Csak amikor azt kérdeztem, nem vette-e itt egy sárgaréz-karikát, a segédék egymásra mosolyogtak. Oh, igen, nagyon furcsa dolog történt azzal az öreg urral. Megvette a karikát egy koronáért. Akkor tipegett-topogott a boltban; azt mondta, a kültekken lakik és a múlt éjjel megtámadták. Szeretne meg egy olcsó revolvért. Remegő kézzel kiválogatott egyet, aztán gyorsan visszatette, amikor az árát meghallotta. Öt korona volt. És a legolcsóbb, a legeslegolcsóbb ócskavasszó is: három korona! Az se kellett. A furcsa öreg ur visszatette szépen a fegyvert és kitémolygott a boltból.

Bizony, eudarul elszámította magát. Soha nem dolgozott két három koronákkal, nem ismerte a zálogházi tarifát és nem tudhatta, milyen sokba kerül egy ócska revolver. Melyet annyi félelem, olyan élet-elhatározás, annyi rettenetes megalázás és család árán végül sem tudott megszerezni... Amikor hideg kezét megéskoltam, úgy láttam, hogy az arcán már átsuhan az utolsó fájdalom, melyet a boltban a visszaesztatott fegyver lött a szívébe.

A legmulatságosabb sport aranyszabályai

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

gyorsaság. Csak meg kell figyelni ebből a szempontból a kezdőt, aki annak örül, amikor a golyó, hatalmas robajjal ütődik neki a bábuknak. Még a jó játékosok is szeretik ezt. A golyó rettenetes sebességgel rohan végig a pályán s azután bing-bang süketítő döbbenéssel löki fel — az egyik bábút. A golyó csaknem keresztül furja az egyik bábút, de a szomszédai meg sem mozdulnak. A kuglizásnak ez a módja borzalmas arányokat ölt, ha a kuglizó lehozza a kedvesét, vagy a feleségét a pályára, hogy megnutassa nekik tudományát. Irtózatoss energiával játszik és kevés eredménnyel.

Nehéz ellenőrizni annak a golyónak irányát, amelynek tulságosan nagy sebességet kölcsönözünk az elhajításnál. A testmozdulatok finom összehangoltsága nehezen fér össze a heves erőfeszítésekkel. De még ha az ember jól kormányozza is a golyót, a tulságos gyorsaság akkor sem használ, csak árt. A bábukat éppen a kellő helyen kell eltalálni, vagyis az első bábú és mögötte levő közötti nyílásban. Két dolognak kell megtörténnie, hogy tökéletes eredmény jöjjön létre. A golyónak át kell szaladnia a bábuk között s a bábuknak inogniok kell, hogy kölcsönösen leüssék egymást. Ha a golyó nekiütődik egy bá-

búnak, úgy kitér az eredeti irányából. Ha tulságosan nagy a sebessége, úgy teljesen félrevágódik. S emellett, ha az egyik bábút tulerős ütés éri, akkor nem üti le a többieket, hanem oldalt csapódik s egészen kinyrik a bábuk közül. Ellenmondásnak látszik talán s mégis úgy van, hogy egy mérsékelt sebességgel haladó golyó le fogja kaszálni a bábukat, míg a gyorsabban repülő golyó nem fogja ledönteni őket, hanem félre fog ugrani. Ismételjük tehát, könnyedén kell kezelni az egészet s a hajítást nem gyorsan, hanem pontosan kell elvégezni. Az ember lassu hajítás-sal is szert tehet kellő gyakorlatra.

A gyors kuglizás hagyományára rendkívül makacs és kiirthatatlan valami. Még a legjobb játékosok is gyakran áldozatául esnek ennek a szokásnak s tulságos erővel hajítják el a golyót. Ez, természetesen, nem teljességgel érthetetlen, vagy alaptalan dolog. A régi időkben a kuglizás a szegények sportja volt. A pályákat nem tartották rendben s tele voltak lyukakkal és gödrökkel és repedésekkel. A pálya gyakran az elmulás szomorú képét tárta az ember elé. A pálya egyenlenné vált s rendszerint valamelyik oldal felé lejtett. A játékos, hogy a golyót taljuttassa a gödrökön és a lejtőkön, kénytelen nagy se-

bességet kölcsönözni neki. Ennek lett azután az eredménye a gyors kuglizás általános gyakorlata. Ma már azonban csaknem minden felé tökéletes kuglizó pályákat találunk. A gyorsaság a sima, egyenletes felületen még csak megnövekszik s így annál kevesebb okunk van arra, hogy a sebességet már eredetileg az elhajításnál fokozzuk.

A szakértő kugli játékos a golyót kis kanyarulattal gurítja végig a pályán. A golyó így egyenesen a kellő helyre kerül a bábuk csoportjának első és második sora között fekvő részbe. Ez rendkívül fontos, mert a kuglinál, csakúgy, mint a többi golyós játékoknál az ütközés és visszapatánás fizikai törvényei érvényesülnek. Ezek a törvények állapítják meg, hogy a kugli bábuk sajátos elrendezése, bizonyos meghatározott sebesség és a golyó bizonyos sulya mellett milyen helyre ütközve fogja a golyó a legtöbb bábút eldönteni. A fizika törvényei értelmében való az is, hogy a golyónak bizonyos csavar mozgással is kell rendelkeznie, hogy valóban le-arathassa az összes bábukat. De, természetesen, a kezdőnek előbb az egyenes hajítást kell begyakorolnia, mielőtt áttérhetne a mozgás-csavarulatot kölcsönözó elhajítás begyakorlására.

Gyermekek műcsarnoka

